

Nyúlször puha kalapok

FÖLDVÁRY IMRE

férfilívat és fehérnemű rak-tárában. 9023
 Budapest, IV., Korona-herceg-utca 11. és VIII., Kerepesi-út 9. sz.
 Angol cilinderek, divatos kemény és puha kalapok, jó szabású férfi-ingek, nyakkendők, keztyűk dús választékban.

Legkedveltebb, legjobb hajfestő a MELANOGENE

fekete és barna színben.

Ezen kitűnő és ártalmatlan készítménnyel haját, szakált, bajszát pár perc alatt feketére vagy barnára lehet festeni. A szín állandó és a természetes színtől meg nem különböztethető. Ártalmatlan és alkalmas minden emberre. Nem piszkít. Ár 2 korona 80 fillér. Készíti 9039

G. Földes Kelemen gyógyszerháza Arad.

Főraktár: Török József gyógyszerháza, Király-utca, Opera-gyógyszertár, Andrassy-út.

Páris, London és Berlini bevásárlási utamból visszaérkezve, képes levelező-lap

és confectio papíraru, ugyszintén sportképekben hozott újdonságaim megtekintését szíves figyelmébe ajánlom.

KLEIN VILMOS papirkereskedése,

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 20. sz. és VIII., Kerepesi-út 73. 8951

MARGIT-CRÈME,

A női szépség elérésére, útközelítésére és fenntartására legkitűnőbb és legbiztonságosabb 9027

FÖLDES KELEMEN győz. Arad.
 Budapesti főraktár: Török József főgyógysz. Király-ú. 12. és Andrassy-út 29. Kapható minden gyógyszerháznál.
 Törv. védve. Legjobb szepítő-szer.

SERRAVALLO 8984 CHINA-BORA VASSAL

Kitűnő helyreálló szer gyengék, vörösségények és lábbázdorok számára. Ár 2.40, 1 literes üveg K 4.40. Kapható minden gyógyszerháznál. Serravallo J. gyógyszer. Triestben

Kormánybiztos. Technikum-Altendurg S. A.

Gépezet, elektrotechnika és vegyészeti számára. 9008 Tanműhely. — Műsor bérmentve.

Életnagyságú arcképek

minden beklüdt fénykép után csak 3 forintért a legfinomabban készíttetnek el. A fénykép szerületlenül marad. Kéi hasonlatosság- és tartósságért leg-szigorúbb jóállás. Legszébb, legéletrűbb és legelőkelőbb megjelölésnek, valamint

ÜNNEPI AJÁNDEKNAK

már azért is alkalmas, mert örökké megmaradó értéke van. Egy ilyen arckép egyszerűen minden gyönyörű szobadiz is. Név- és születésnap, emlékeztető, névsajándéknak vagy egyéb alkalmi és ünnepi ajándéknak is a legalkalmasabb. A legszébb és örökké emlékeztető elhunytakról is. Bodascher Siegfried kitűnített arckép festészeti műterme Bécs II. Praterstrasse 61. (A „Praterstrasse” irasati megjelölésű 10-szemesdíjleltárban.)

Néklözhetetlen és felülmulhatatlan, hatásában csalhatatlan.
Világczikk, kivitel minden országba.
 CHIEF-OFFICE 48. BRIXTON-ROAD. LONDON S. W.
 A legmegbízhatóbb, legjobb ez az egész világon híres és legkeresettebb házszer a gyógyszerészek :
Thierry A. Balzsam-a
 fölülmulhatatlan mindenféle mell-, tüdő-, máj-, gyomor- és valamennyi belső betegségek ellen. Különböleg a legsikeresebb 8907
Sebgyógyító-szer.
 Csupán az összes kulturálmokban bejegyzett zöld apácza védjeggyel és kapszula-zárral, a melybe a czég van beprésvélve. Egyedül va ódi, kiuntatható évi gyártás 6 millió palack. — 12 kicsiny és 6 dupla palack postán, franco küldve 4 kor. — Egy próba-palack prospektussal és a világ valamennyi államában létező raktárak jegyzékével: 1 kor. 20 fill. Szétküldés csupán az összegnek előleges utalványozása ellenében.

Thierry A. Centifolia-kenőcse
 (csodakenőcse elnevezéssel), melynek hűző-ereje és gyógyhatása utólrhetetlen! Főlélegesen teszi legtöbb esetben az operációkat. Enzel a kenőccsel egy 14 estendő gyógyhatatlannak tartott contznt, sőt újabban egy 22 estendő súlyos rákzerü betegség gyógyított meg. Gyulladáos és minden egyéb sebeknél, mint kitűnő antiszeptikus szer, emyhítőleg hat és csakhamar teljes gyógyulást hoz létre. Gyors puhító és oszlató hatása is van és megszabadít mindenféle, bármily mélyre hatolt idegen testektől. — Egy tégely franco 1 kor. 80 fill. az összegnek előre való beklüdeése ellenében. Nagyobb megrendeléseknek olcsóbb. Kismutatható évenkénti gyártás 100,000 tégely. Egy egész leváltár áll rendelkezésre és megtekintésre azon eredeti bizonylatokból, melyeket a két szerről a világ minden részéből beklüdték. — Utánatöklő évkönlvi és figyelemmel tessék lenni a minden tégelyre bejegyzett czégre: Apotheke zum Schutzensgel des A. Thierry. A hol raktár nincsen, minden rábeszélés ellendre is tessék visszatartani a hamisított és hasonló értékűnek ajárlott készítményeket és tessék azt megrendelni egyenesen az egyedüli gyáros:
Thierry A. gyógyszerésznél, Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn mellett.
 (Az osztrák cs. és kir. államhivatalnokok szövetkezetének szállítója.) (Contractor of the War-Office and the Admiralty London.) Kapható Budapesten: Török József és dr. Egger Leo gyógyszerházaiban.

MATTONI-FÉLE GIESSHÜBLER
 legújabb égvényes SAVANYU-KÚT

Czibalom
 lakólatam, a melyből mindenki, tanító mákl megtanulhat czibalomozni, 4 koronáért adom. Képes nagy czibalomárjegyeket pedig ingyen. Varga Pál czibalomgyártó, Budapest, VIII. ker., Rök Szállár-utca 3. sz.

RIVIERA IBOLYA
 IGAZI IBOLYA ILLAT kizárólagos készítői MOTSCHA & S. A. BECS, L. UEGEK 3 sz.

Parád gyógyfürdő
 Vastimsós fürdőkkel és hidegvizgyógyintézettel, égvényes-kénes savanyuviz és természetes arzen vastartalmu forrásvizekkel. Lakások újonnan épült 20 olesó szobával kibérltetek, a vendégek élemezéséről Versey István jöhír konyhája gondoskodik. Az évad május 15-től szept. végéig tart. Az elővadás május 15-től június 20-ig, fővadás június 21-től aug. 20-ig, utóvadás aug. 21-től szept. végéig tart. — Az elő- és utóvadásban a lakások 30%-al olcsóbbak. Inguyen prospektussal és minden felvilágosítással készségesen szolgál.
 A fürdőigazgatóság.

KWIZDA FLUID
 Kigyó-jel TOURISTA-FLUID
 Erősítő és erimeggyáltsó céljából erimeggyáltsó szert (be- és szedése) az utazók és lovagok nagyobb forak után.
 ÖVEG ÁRA 2 KORONA. 1/2 ÜVEG ÁRA 1 KORONA 20 FILLÉR.
 Főraktár: Magyarországi részére: 8844 Török József gyógyszerháza Király-utca 12.

KIVÁLÓ ERŐSÍTŐSZER
 Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co. Elberfeld.
SOMATOSE
 husból készült és ennek tápanyagát tartalmazó izellen. könnyen oldódó Albumose készítmény a leg-kiűnőbb
erősítő-szer
 gyenge és a táplálkozásban elmaradottaknak, ideg-, mell- és gyomorbetegségeknek, beteggyasoknak, angol kórban szenvedő gyermekeknek, idültűeknek, nemkülönböztetve
Vas-Somatose
 alakjában a sápkórosoknak less ajánlva az orvosok által. Vas-Somatose nem egyéb 20% szerves öszszetételű vasat, a melyen alakban a vas az emberi testben van jelen, tartalmazó Somatose. Somatose rendkívül gerjesztő és étvágyat.
 Raktáron van az összes gyógyszer-tárakban és gyógyszerkereskedésekben.

SOMATOSE
 erősítő-szer
 Vas-Somatose
 ein aus Fleisch hergestelltes NÄHRMITTEL in Pulverform.
 DR. FICHTENHEIT ZU SCHÜTZEN !!

VASÁRNAPI UJSÁG

16. SZÁM. 1901. BUDAPEST, ÁPRILIS 21. 48. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és [egész évre 24 korona] Csupán a [egész évre 16 korona] A POLITIKAI ÚJDONSÁGOK [egész évre 10 korona] Kétfoldi előfizetéseket a postallag POLITIKAI ÚJDONSÁGOK (a Világkronikával) együtt [félre 12] VASÁRNAPI UJSÁG [félre 8] (a Világkronikával) [félre 5] meghatározott időközönként csatlakoztatandó.

HAJNIK IMRE.

BUDAPESTI egyetem nagyérdemű tanára és volt rektora, dr. Hajnik Imre miniszteri tanácsos, az európai jogtörténet és a magyar jogtörténet tudós bűvara, nyugalomba vonult, s a király az alkalomból a tanári pályán és a tudomány terén szerzett kiváló érdemei elismerésül a Szent István-rend kiskeresztjé adományozta neki. Ez az előkelő kitüntetés is kifejezője Hajnik kiváló érdemeinek. A magyar irodalom és tudomány munkásai közül Arany Jánost, Jókai Mórt, Gyulai Pált, Thaly Kálmánt tüntette ki eddig ilyen módon a királyi kegy.

Hajnik Imre 1840 április 5-ikén született Pesten. Atya Hajnik Lipót, herceg Esterházy Pál és gróf Bathhány Imre ügyvédje, anyja Nyéki Németh Terézia, Németh Imre királyi joggyűgigazgató leánya volt. Gimnáziumi tanulmányait Pesten a kegyesrendieknel kezdte, s 1853 óta — mikor atyja, mint herceg Esterházy Pál központi irodaigazgatója Bécsbe került, — Bécsben a skót benzeseknél folytatta; a bécsi egyetemen kezdte meg jogi tanulmányait is, de mikor 1861-ben a germanizáló abszolutizmus nálunk megszűnt, mint sok más magyar ifjú — köztük Szilágyi Dezső — haza jött és a pesti egyetemen fejezte be tanulmányait (1862) és nyerte el a jogi doktorátust. Egy ideig, atyja kívánsága szerint az ügyvédi pályára gondolt s néhány hónapot Ráth Károly akkor híres ügyvéd, a későbbi fővárosi főpolgármester irodájában töltött, de csakhamar felülkerekedett benne a tanári pályára való hajlam, melyre szépátjának, Markovich Mátyásnak, öregatjának, Hajnik Pálnak, nagybátyjának, Pauler Tivadarnak, kik mind a pesti egyetem tanárai voltak, — példája is vonzotta. 1863-ban akadémiai tanársegéd lett Pozsonyban; 1865 elején a nagyváradi akadémiához nevezték ki a magyar történelem és statisztika tanárává; 1866-ban a kassai jogakadémiára ment át; 1867-ben pedig a győri jogakadémia igazgatójává lön, s újá-szervezte az intézetet, melyben

Deák Ferencz a jogot tanulta, de melyet az abszolút korszak megszüntetett. Hajnik Imre már zsenge ifjúsága óta nagy hajlamot mutatott a történelmi tanulmányokra. Mint harmadik osztályos gimnazista megirta az ó-kor hőseinek életrajzeit magyarul és görögül, hozzáadván gyerek észszel Julius Caesar után osztálya első eminensének életrajzát is. Mint VIII. osztálybeli tanuló 1858-ban megleghangu czikket irt Mátyás király megválasztásának négy-százados évfordulójára, mely névtelenül meg is jelent az évforduló napján, január 24-ikén a «Vasárnapi Ujság»-ban. Rokoni összeköttetés révén a hatvanas évek elején engedelmet nyert, hogy a budai kamarai levéltár akkor még féltve őrzött kincseiben buvárkodjék, s itt főleg a Wesselényi-összeesküvés titkos szájai voltak magukra figyelmét. E tanulmányainak gyümölcse volt érdekes értekezése Széchy Mária utolsó éveiről, melyet 1864-ben Pauler Tivadarnak mutatott be az Akadémiának. Nem sokára azonban hajlama, tanulmányai elvonták a politikai történettől, s egész figyelmét a jog-

történelemre fordította. Már több értekezés ismertté tette nevét, az Akadémia már levelező tagjává választotta (1871 május 17.), mikor 1872-ben a pesti egyetemhez az egyetemes és hazai jogtörténet nyilvános rendes tanárává nevezte ki a felség. A Thun-korszak bevitte az egyetemre a «Deutsche Reichs- und Reichsgeschichte»-t. A germanizáló törekvések bukásával ennek a chauvinista német tudománynak se volt többé helye nálunk. De azt érezték, hogy a magyar jogász nem lehet el a középkori európai jogfejlődés ismerete nélkül, mely oly sokféle, sőt itt-ott döntő befolyást gyakorolt életünkre. Kibérlteték tehát a tantárgyat egyetemes — helyesebben, mint most mondjuk — európai jogtörténetté. De — veték fel többen — van-e egyáltalában véve európai jogtörténet? Lehet-e egy kalap alá fogni, egy tudomány tárgyává tenni Franciaország és Oroszország jogi fejlődését? Hajnik Imre helyes tapintattal s nagy tudománynyal, — figyelmét a legregőbb ir-kelta emlékektől kezdve, a legismertebb német és francia jogkönyvekig semmi sem kerülvén el, — felismerte, hogy lehet, s hogy valamint beszélhetünk európai civilizációról, európai eszmékről: úgy van európai jogfejlődés is, csakhogy az «európai» szó is nem egészen azonos azzal, mit földrajzilag Európának nevezünk. E név tulajdonképp csak nyugati Európára, a nyugati egyház népeire vonatkozik. Fejlődésének központja, típusa nem Németország, hanem a francia föld s annak is az a része, mely a Somme-tól a Loireig terjed, melynek középpontja Páris, a francia királyság bölcsője. Innen terjednek mindenfelé az «európai» civilizáció sugárai, fogya, gyengülve, a mint kiinduló pontjuktól a peripheriákba távoznak, a hol hazánkat, Lengyelországot, Svédországot találjuk. S így az európai jogtörténetnek tárgya e szerves folyamat, nem pedig az egyes, Európában fekvő országoknak külön jogtörténete. «Egyetemes európai jogtörténet: I. Alkotmány és jogfejlődés a középkorban» című munkája, mely 1875-ben jelent meg s azóta több

kiadást ért, ilykép egészen új tudományzakot teremt, melyet másutt nem találunk. Szintoly mélyreható munkásságot fejtett ki földadata második részében: a magyar jog története körül. Már 1872-ben megjelent „Magyar alkotmány és jogtörténelm”-nek I. része, mely az Árpád-kori jogot és alkotmányt tárgyalja, az akkor ismert összes külföldi anyag felhasználásával, azzal az éles és biztos megítéléssel, mely csak az összes európai nemzetek középkori viszonyainak alapos ismeretével lehetett gyümölcse. Legkiválóbb művének azonban legújabb könyvét: „A magyar bírósági szervezet és perjog az Árpád- és a vegyes-házi királyok alatt” (1899), kell tekintenünk, mely páratlan a maga nemében, nemcsak a hazai, de az összes jogirodalomban, a mennyiben rengeteg levéltári kutatás alapján nemcsak — mint a külföldi hasonló munkák — azt állapítja meg törvényekből, jogkönyvekből, a minek a szabályok szerint történni kellett volna, hanem az életet meglesve, azt, a mi valóban történt, tünteti fel, s egyúttal hazánk középkori szervezetét oly behatóan ismerteti, hogy még politikai történetünk számos és igen fontos homályos kérdésére is meglepő világosságot áraszt. Mindhárom művet az Akadémia, mely 1880-ban rendes tagjává választá, jutalmaival kitüntette.

Tanári működéséről nem szükséges hosszabban szólnunk. Ismeretes az számtalan tanítványa révén. Ebben is, mint az egész életében az a gondolat vezette, hogy van kötelesség, s ezt a kötelességet tőle telhetőleg teljesíteni iparkodott. Ez a kötelességért bírta rá, hogy mikor egy súlyos, de szerencsére mulékony baj után érezni vélte, hogy nem volna képes többé úgy betölteni tisztét, mint eddig tette: nyugalomba vonult, hová kartársainak szeretete, a király kiváló kitüntetése, s a magyar tudományos világnak az az óhajta kiséri, hogy menten a tanári hivatás mindennapi örök, emésztő foglalkozásától, boldog családi körében nyugalmat találjon s idejét még minél tovább jogtörténelmünk felderítésére fordíthassa.

— 1 —

TAVASZI DAL.

Lomba felhők, sötét árnyak
Menjetez már, menjetez!
Nincsen kedve a madárnak,
Szárnya-szvegze ül, beteg.

Fejcsékék' a virágok
Lehorgaszta viselik,
Zápor, szélvész rájuk hágott
Megaáppasztá sziveik'.

Új már egyszer trónusodra
Ragyogó, királyi nap —
Csillogjon a tó-víz fodra,
Ényhe szellők játszanak!

Óh! emeld föl sziveinket,
Riaszd el a bánatot
Mely fejünkre hamut hintett
És eddig sanyargatott.

Szívárvánnyal, hó sugárral
Aranyozd be az eget;
Új remények áldásával
Boldogítsd a szíveket!

Pásztoi.

A HAJNAL HANGJAI.

Mikor ott kinn a virradat fuvalma
Érinti a mezők virágait,
Visszhangjaként, halk, méla nesz zavarja
Az alvó esendőt kis szobámban itt.

A kisedd vánkoscok, a dunya mozdul,
S miként tavasz-mezőn virágfejek,
Felemelik magokat vánkoscukrul
Álomtól rózsás arcu gyermekek.

Mikor ott kinn a tiszta égeremről
Ezüst lábán hajnalcsillag lelép,
Ágyamra kúszik négy kis gyermekem föl,
S mosolygva átölel e fúrge nép.

S mikor a Memnon szobra, messze, halkan
És az aeóli hárfá szólni kezd,
Köröttem érthetlen, csicseregő zraj van,
S lelkem mint zengő dalt, úgy érzí ezt.

Kisteleki Ede.

AZ EZREDES ÚR MINT PANASZOS.

Kaliforniai történet.

(Folytatás.)

Irta Bret Harte, angolból fordította S. A.

Az ezredes a nap délutánját diplomáciai tudakozásokkal töltötte. Megtudta, hogy ifjú kliense egy özvegynek a leánya, a kinek egy kis tanyája van a keresztút mellett, a baptista templom közelében, a mely ennek a kis idyllnek színhelye volt. Elvonultan éltek, a leányt kevesen ismerték a városban, szépsége és igéző varázsa még nem jutott köztudomásra. Az ezredes kellemes megnyugvást érzett e miatt, miért, azt maga se tudta. Hotchkiss úrra vonatkozó tudósításai csak megerősítették róla eddig alkotott véleményét, hogy komoly gondolkodású, gyakorlati szellemű férfiú, tartózkodik az ifjú társaságoktól s hogy ő a legutolsó, a kiről érzés dolgában ledérséget lehetne föltételezni.

Másnap ugyanazon órában irodájában volt Starbottle, szokás szerint egyedül. Az iroda egyúttal lakásul is szolgált s több egymásra nyíló szobából állt, melyek egyike a felekkel való tanácskozárra volt fentartva. Segédje nem volt, az aktáit hűségese szolgálja, Jim tartotta rendben, egykori társa, Stryker órnagy halála óta, a ki néhány év előtt párbajban esett el. Az ezredes azért tiszteletre méltó állhatatossággal megtartotta a társ nevét is a cégéztáblán, — s a babonások azt tartották, hogy ennek a megsiratott és sok tekintetben rettegett embernek az árnyéka tette legyőzhetetlenné.

Az ezredes megnézte zseboráját, melynek nehéz aranyfödele még mindig magán viselte egy golyó nyomát, a mely tulajdonosának volt szánva s megakadt benne. Ugyanebben a pillanatban lépéseket hallott kívülről s az ajtón Hotchkiss K. Adoniram lépett be. Az ezredesre ez nem maradt hatás nélkül: megvolt benne a párbajvívó tisztelete a pontosság iránt.

Hotchkiss úr fejbőlintással köszönt s a sok dolgú ember kérdő tekintetével nézett az ezredesre. A mint átlépte az ezredes küszöbét, ez maga lett az udvariasság. Széket hozott a látogatónak s elvette a kalapját a kezéből. Aztán kinyitott egy pohárszéket, egy üveg wiskeyt és két poharat vett elő.

— Talán egy kis frissítőt, Hotchkiss úr, — mondotta udvariasan.

— Sohasem iszom, — felelt Hotchkiss, a szeszes itallal elvből nem élő ember szigorú arczifejezésével.

— Ah, még ebből a finom Bourbon-wiskeyből sem? Kentuckyból küldte egy barátom. Nem? Bocsanat! Talán egy szivar tetszik? Finom, gyöngye havanna...

— Nem élek se dohánynyal, sem az alkoholnak semmiféle fajtájával, — válaszolt Hotchkiss aszkéta módjára. — Nincsenek esztelen gyöngeségeim.

Az ezredes ráfüggesztette szemét vendége halvány arczára. Kényelmesen hátravetette ma-

gát székében s félig lehúnyva szemét, mintegy álmadozó visszaemlékezéssel mondta:

— Az ön felelete, Hotchkiss úr, eszembe juttat egy — hm — különös esetet, a mely — hm — New-Orleansban történt a Szent-Károly vendéglőben. Pinkey Hornblower — jó barátom — meghívta Doolittle szenátort egy pohár itókára. Olyan választ kapott, mint én öntől. — Nem iszik, se nem dohányzik? — mondta Pinkey. — No, akkor ugyan szerethetik a hölgyek. — Az ezredes hallgatott egy ideig, a mig Hotchkiss arczáról eltűnt a hirtelen gyöngye pir, aztán újra lehúnyva szemét, folytatta: — Nem engedem meg senkinek, uram, hogy bírálgassa a szokásaimat, — felelt Doolittle hátraszegve nyakát. — E szerint, azt hiszem, szokásai közé tartozik a lövöldözés is? — mondta Pinkey hidegen. A két ember másnap reggel kiment a temető mögé. Pinkey tizenkét lépésről golyót küldött Doolittle halántékába. Szegény Doolittle se beszélt többet. Három özvegyet hagyott hátra és hét gyereket; azt mondják, kettő szerencsén volt közülök.

— Levelet kaptam öntől ma reggel — mondta Hotchkiss rozslú leplezett türelmetlenséggel. — Azt hiszem, a pörünkről van szó. Talán megkaptam már az ítéletet?

Az ezredes válasz helyett wiskeyt és vizet töltött a poharába. Egy pillanatig álmadozva tartotta maga elé, mintha még mindig visszaemlékezéseivel volna elfoglalva. Aztán félretolva a poharat, megtörölte száját egy nagy fehér zsebkendővel s hátradölvé székében, kezével legyintve így szólt:

— Az ügy, a miért önt kerettem, Hotchkiss úr, olyan természetű, hogy — hm — ma még nem nyilvános vagy üzleti ügy, hanem — hm — azzá lehet később. Kissé — hm — kényes ügy.

Az ezredes szünetet tartott s Hotchkiss úr növekvő türelmetlenséggel nézett rá. Majd az ezredes változatlan megfontoltsággal így folytatta:

— Egy — hm — ifjú hölgyre vonatkozik — egy gyönyörű, nemes lelkű teremtesre, uram, a ki személyes szeretetreméltósága mellett — hm — azt mondhatnám, Missouri állam legelső családjainak egyikéből származik és — hm — hm — házasság révén távoli rokonságban van — hm — legkedvesebb ifjúkori barátommal.

Ez utóbbi adat, sajnálattal kell megvallanom, az ezredes saját leleménye volt, szónoki bővítése a tegnapi kapott hiányos felvilágosításoknak.

— Az ifjú hölgy — folytatta aztán nyájasan — továbbá abban a kitüntetésben részesült, hogy felköltötte az ön figyelmét s épen ez az, a miért ezt a megbeszélést bizalmas természetűnek akarom tekinteni, — hm, — a mint barátok és — hm — jövődöbéli rokonok közt illik. Nem szükséges mondanom, hogy Hooker Juno Zaidé kisasszonyról beszéltek, Hooker Anna Almira asszony egyetlen leányáról Hooker Brown Jefferson árvájáról, a ki előbb Kentuckyban, később pedig Missouriiban lakott.

Hotchkiss úr arcának západt, aszkétai színére hol szürke, hol meg zöld árnyék borult, a mely végre komor pirosságban állapotott meg.

— Mit akar mindezzel? — kérdezte gorombán. Dühös tekintetével egy villanása belecsillant Starbottle szemébe, a ki azonban nem változtatott nyájás udvariasságán.

— Azt hiszem, — mondta előzékenyen, — elég világosan kifejtettem a dolgot, a menyire — hm — gentlemanek közt kell, ha nem is oly világosan, mint — hm — az esküdszék előtt kellene.

Hotchkiss urat nyilvánvalóan meglepte az ügyvéd válaszában jelentős hangsúlya.

— Nem tudom, — mondta alábba szállítva hangját s óvatosabban — hogy mit nevez ön az én figyelmességeimnek való-laki iránt, vagy hogy mennyiben tartozik ez önre. Én nem beszéltem mindössze hat szót azzal a — hölgygyel, kit ön megnevezett — sohasem

— Soha sem iszom, — felelt Hotchkiss.

— Miután megnyertem az ön ügyét, uram, — felelt az ezredes hidegvérrel, — az ügyvédi szokások nem tiltják meg, hogy pártját ne fogjam a gyöngéknék és védteleneknek.

— Majd meglátjuk, — kiáltotta Hotchkiss, megfogva az ajtó kilincsét s a folyosóra hátrálva. — Van még más ügyvéd is, a ki — — Megengedi, hogy kikísérjem? — szakította félbe udvariasan az ezredes.

— A ki majd megfelel a zsarolás támadásaira! — folytatta Hotchkiss, hátrafelé menve a folyosó hosszán.

— És aztán ön ismételteti előttem megjegyzéseit az utcán, — folytatta az ezredes hajlongva, a mint tovább kísérte látogatóját a kapuig.

Itt azonban Hotchkiss hamar becsapta a kaput maga mögött s elietett. Az ezredes visszament irodájába s leülve, elővett egy levélpapírt, melyen ez a cégjegyzés állott: „Starbottle és Stryker”, ügyvédek és jogtanácsosok s a következő sorokat írta rá:

Hooker contra Hotchkiss.
Kedves kisasszony, miután a vádlott nálunk volt, örömtünkre szolgálna, ha önnel holnap d. u. 2 órakor beszélhetnénk. Alázatos szolgálja Starbottle és Stryker.

Lepécselt a levelet és elküldte hűségese szolgálójával, Jimmel s aztán néhány perczig gondolkozott. Az volt az ezredes szokása, hogy előbb eszelekedett s utólag igazolta okoskodással azt, a mit tett.

Tudta, hogy Hotchkiss azonnal egy másik ügyvéd kezébe teszi le az ügyet. Tudta, hogy ez azt a tanácsot fogja neki adni, hogy Hooker kisasszonynak „nincs semmi jogalapja”, hogy el fogják utasítani a saját előadása alapján, hogy tehát ne egyezkedjék, hanem álljon elébe a pörnek. Hotchkiss talán félni fog, hogy így meghurcoltassa magát, de az ezredes, bár alapjában véve gyűlölte az efféle pöröket, ez esetben ösztönszerűen is kívánta, hogy tárgyalásra kerüljön a dolog. Tudta, mekkora hatalma van az esküdtek fölött, a hiúsága és lovagias-sága is ezt a módszert kívánta jobban. Nem kötötték prózai tények, száraz adatok, — megvolt a saját elmélete az esetről, melyet semmiféle bizonyítás nem cáfolhat meg. Csakugyan, Hookerné asszony szavai, hogy „beszélje el a históriát a maga módján”, úgy tünnek fel most neki, mint egy jóslatszerű inspiráció.

Alighanem volt a dologban más is: a fiatal hölgy csodálatos szeme, a melyre nagyon sokszor gondolt. De nemcsak a leány egyszerűsége tett rá nagy hatást; ellenkezőleg, az az okos biztonság is, a melylyel gyáva udvarlójának és — neki magának is a lelkében olvasott. Az ezredes eddigi futólagos vagy komolyabb szerelmei közül egy sem hízelt annyira hiú-

ságának. S ez volt az oka, hogy nem igyekezett tudakozódás útján részletesebb adatokat szerezní klienséről.

Főülmúlhatatlan hódolattal üdvözölte másnap a leányt, a mikor megjelent az irodájában. Úgy tett, mintha nem venné észre, hogy a legjobb ruhája van rajta s nem kételkedett benne, hogy ebben vonta magára Hotchkiss dékán úr késői, de hitszegő szerelmét. Szűzies, fehér mousseline-ruha volt rajta, kék szalaggal átkötve a derekán s ugyanilyen színű szalaggal volt a szalmakalapja kerek állá alá kötve. Keskeny lába, a milyen a délvidéki leányoké szokott lenni, fehér harisnyába s keeskebőr cipőbe volt bújtatva. Keresztbe tette egymáson a lábát, a mint székében ült, karját napernyőjére támasztva. Az gyenge illat, mely belőle áradt, sajtáságos módon fölébresztette az ezredesben a fenyőtől beáryalt vasárnapi iskola s első szerelme emlékét, egy tiz esztendő, rövid szoknyás kis leányét. Talán ez az oka, hogy most kissé ügyetlennek érezte magát.

Az ezredes szórakozottan mosolygott s leülve köhintett egyet és összekulcsolta az ujjait.

— Beszéltem — hm — Hotchkiss úrral, de — hm sajnálattal kell megvallanom — hm — hogy nincs kilátás egyezésre.

Elhallgatott. A leány kedvetlen arca bájos mosolyban ragyogott föl.

— Természetesen! No most rajta! — mondotta. — Vajjon dühös volt-e, mikor ön beszélt vele?

Az ezredesből azonban hat ökor se tudott volna kihúzni egy szót sem Hotchkiss úr haragjáról.

— Kifejezte abbeli szándékát, hogy ügyvédet keres — és megvédi az érdekeit, — felelt az ezredes, vigan sütkérezve a leány mosolyának verőfényében. Ez közelebb húzta székét az íróasztalhoz.

— Tehát küzdünk ellene körömszakadtáig? — mondta mohón. — Majd ön megtanítja becsületre! Ugy-e, elmondja a históriát a maga módja szerint? Ugy-e, ön elbán vele? Megfizeteti? Ugy-e? — folytatta elfulladva.

— I-i — igen, — mondta az ezredes szintén elfulladva.

A leány megfogta az ezredes kis kövér kezét, mely az asztalon feküdt s ajkaihoz emelte. Az ezredes megérezte még a keztű bőréen keresztül is szelid, ifjú újait s az ajka érintését a kezefején. Érezte, hogy elpirul, — de nem volt képes se szólani, se mozdulni. A következő pillanatban a leány visszatolta székét.

Az ezredes szórakozottan mosolygott...

— Én — én megteszem, a mi tőlem telik, — dadogta az ezredes, igyekezve visszanyerni méltóságos nyugalomát.

— Ez nekem elég! Ön győzni fog! — mondta a leány lelkesedve. — Uram isten! Ha ön úgy fog beszélni én mellett, mint a hogy a bányatársaság mellett beszélt, — győzni fog akármikor! Hej, mikor úgy fölriasztotta az esküdteket a minap — mikor az amerikai zászlóról beszélt, a mely egyaránt lobog a békés ipari vállalatokra egyesült becsületos polgárok jogai fölött ép úgy, mint a hivatalos monarchia...

— Olygarkhia, — mormogta az ezredes udvariasan.

rendkívül kifejlődött egyet hálával is emlékezett meg alapítójáról, ravatalára pompás babékoszorút helyezett, arcképét pedig a nagy koresolya-palota díszterme számára lefesteti.

Hogy miként sikerült a koresolyázó-egyletet létrehozni s mennyi mindenféle nehézséggel kellett megküzdeni, míg végre az intézmény megszületett, ép oly érdekesen, mint kedélyes hangon írta volt le a boldogult Kresz Géza az egyet 1894-ik évi jelentésében, a melyet most időszerűnek tartunk itt ismertetni.

Tudomásomra jutván, hogy Bécsben koresolyázó-egylet van alakulóban, felutaztam a császárvárosba, hogy ott a dolgot tanulmányozzam s onnan három napi időzés után visszaterve, magammal hoztam a bécsi egyet alap-szabályait. Meggyőződve, hogy hasonló egyetre nekünk is szükségünk van, ifjúságunk testi fej-

A koresolyázást néhányan megkezdvén, a nézők között észre vettük boldogult báró Eötvös József két fiatal, bájos leánykáját, a kik mintha nagy érdeklődéssel kísérték volna ezt az új sportot. Felkerestük tehát az előkelő világ ezen egyik legelőkelőbb családját, s kértük, hogy a szülők engedjék a hölgyeket a jégre necsak nézőkül, hanem a koresolyázás megtanulására is.

A báróné ellene volt s a házi orvos is, mint az egészséget veszélyeztető dolgot, ellenezte. Csak mikor báró Eötvös kijelentette, hogy nem lehet az egészségre a tiszta levegőben való mozgás ártalmas, sőt az az egészségnél csak javára szolgálhat, — akkor engedtetett meg az ifjú báró kisasszonyoknak a koresolyázás megkezdése.

Ezzel aztán megvolt nyerve a játszánk.

Zemplényi Tivadar: Ünneppan.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

— Hát olygarkhia fölött — folytatta a leány. — Akkor elállt a lélekzetem. Azt mondtam anyónak: jaj, be édes! Azt mondtam, isten bizony! S mikor a végén mindent kibonyolított — és nem vétett el egy szót sem — még csak föl se kellett jegyeznie a szókat a könyvecskéjében, mind ott voltak a nyelvén — és mikor kiment — hát, én nem tudtam volna megkülönböztetni sem önt sem a bányatársaságot Ádám apántól, — de oda tudtam volna menni önhöz, hogy megcsókoljam az egész törvényték szemeláttára.

(Folytatása következik.)

A BUDAPESTI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET ÉS KRESZ GÉZA.

A mentőegyesület e napokban elhalt igazgatójáról kevesen tudják, hogy a nemes czélú egyesületen kívül a budapesti koresolyázó-egylet is neki köszönheti megalakulását. Az azóta

lesztése és edzése végett, lefordítottam a magammal hozott alapszabályokat, de ezzel még ugyan messze voltam az egyet megalakulásától.

A lapokban értekezlet tartására közzétett felhívásomra senki sem keresett fel, talpra állottam tehát, felkerestem barátaimat, ismerőseimet, s iparkodtam bennük az egyet iránt érdeklődést ébreszteni. Sikerült is dr. Vajda Adolf, Jezovich Kornél és Strihó Gyula urak segítségével a «Korona» kávéház egyik helyiségében néhány barátunkkal az első értekezletet megtartani, melynek eredménye az lett, hogy újabb felhívást bocsátottunk közre a napilapokban, de még erre is csak alig 15 előítélet nélküli ifjú jött el, mert nálunk a koresolyázás még akkortájt nem volt divatos szórakozás, sőt az orvosoknál és az előkelőbb körökben egyenesen ellenszenvvel találkozott az eszme. Amazok az egészségre károsnak tartották, emezek pedig a hölgyekre nézve illetlennek mondták azt.

Végre 1869 december 2-án sikerült az egyet megalakítanunk. De most azzal az ellenszenvvel kellett megküzdenünk, hogy az egyet működését is megkezdhesse.

Pár nap alatt egy egész kis sereg szebbnél szebb fiatal hölgy hidegtől rózsássá pirult vidám mosolygó arca avatta a jégsporthoz a legkedveltebb sportok közé. Újabb baj volt azonban az, hogy a tó jegén, a melyet mi akkoron csakúgy önhatalmúlag foglaltunk el, ott lábatlankodott a sok gyermek félkoresolyán, meg koresolya nélkül közöttünk s nem volt jogunk őket eltávolítani, a mi nem egy kellemetlenséget szült; de meg a jeget ápolni is kellett. Elkülönített helyről kellett tehát gondoskodnunk, a mi ismét nagy nekézséggel járt, mert a tó télre-nyarra bérbe volt adva. Sok utánjárással, a miben boldogult Thaisz Elek akkori főkapitány volt nagy segítségünkre, végre sikerült kieszközölni a polgármesternél egy elkülönített jégpálya átengedését, ugyanazt, a mely ma is pályául szolgál.

Sok bajjal járt az alapszabályoknak a mi viszonyainkhoz való alkalmazása, a legnagyobb nehézség azonban a pénzühiány volt.

Az első fabódét a hét alapító összerakott forintcskáiból állították fel, fiatal legények, orvosnövendékek, jogászok voltunk, s nagy lett

Révész Imre: Gyanús alak.

Márk Lajos: Hervadás.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

Kínai telepések vendéglőjének udvara a mandsu aranymezők vidékén.

MANDSUORSZÁGBÓL.

az öröm ezen haladás felett. Sok küzdelem árán végre sikerült az alakuló gyűléséig eljutnunk. Azon boldogult Keve Józsefet kértem fel az egylet vezetésére; magam egy évre visszavonultam, de rábírtam bátyámat, Kresz Aladár építész, hogy az egyletet el ne hagyja. Egy évi távolmaradás után aztán ismét hozzáálltam az egylet ügyeihez. A Kristóf-téren a «Kristófhöz» címzett gyógytár felett koresolya-kiállítás rendeztem s ekkor tünt fel először Budapestest a világ minden részéből beküldött minta-koresolyák között az itt mai napig is legelterjedtebb koresolya: a Halifax.

Rendeztünk aztán koresolya versenyeket, nagy tea- és bécsi-irsli oszonnákat a jégen, a melyek, az újság ingerével hatva, igen kedvelt mulatságok lettek.

A zenét egy nagy kintorna szolgáltatta, melyet gróf Andrássy Manoné adott kölcsön az egyletnek. Hogy embert tartsunk hozzá, arra pénzünk nem volt; a választmányi tagok hajtották tehát felváltva, no meg az egylet vállalkozóbb fiatal tagjai. Nem sokára azonban olyan kapós tisztességgé nőtt a kintorna-hajtás, hogy mi választmányi tagok felmentettünk alóla.

Melegedő szobáink nem voltak. A mamák meg a garde des damesok hát jól beburkolva üldögéltek a faszánokon s a koresolyakötők gondoskodtak arról, hogy nagyon meg ne fázzanak, oly módon, hogy faszénparázzsal megvakolták az agyag-edényeket helyezték el a talpas szánokon.

Majd felrándultunk Bécsbe, az ott tartott első nagy jelmezes jégünnepélyre, s ott tanulmányoztuk a Bach N. bécsi ügyvéd, egyleti elnök szíves kalauzolása mellett a jégpálya ápolását.

Ha elgondolom, hogy annak előtte, télvíz idején, mennyire üres volt a városírt, hogy csak nagy ritkán, elvéte lehetett egy-egy magányos fogatot, vagy bérkocsit látni s látom, most hány ember hullámszik ott ünnep, köznap, s hogy száza a bérkocsiknak robognak fel s alá reggeltől késő éjjelig, — méltó büszkeséggel vélek visszatekinthetni akkori fáradozásaimra s fent említett osztályos társaim buzgólkodására. Az azóta lefolyt 31 év alatt a jég-sport elsősorban sporttá fejlődött, mely a mellett, hogy a legelősebb, az egészségre a legjobb hatással van, a test erősítése és edzése tekintetében pedig páratlan.

Markó Miklós.

HÍRES ÍRÓK SZOKÁSAI.

Különösen munkaközben nyilvánul a nagy írók tekintélyes részénél bizonyos különösség, mely részint szokásból ered, részint pedig a szellemi működés folytán áll elő.

George Elliot, a hirneves angol regényíró nagyon érzékeny volt munka közben a környezetre. Mindig gondosan öltözve dolgozott s a dolgozó szobáját példás rendben tartotta, a mi inkább az asszonyra vallott benne, mint az írónak. Lassan és aprólékos gondallal dolgozott: ritkán írt többet hatvan sornál egy nap. Mire egy könyvvel elkészült, oly annyira kimerültek érzete magát, hogy csak egy olaszországi vagy dél-franciaországi kirándulást tudta helyrehozni.

Dickens nem szokta letisztítani kéziratát, hanem úgy küldte a nyomdába, tele törlésekkel

Zola Emil tudvalevőleg nagyon rendszeresen él s módszeresen dolgozik. Lassan ír, de mindig elkészíti egy napra kitűzött feladatát: négy lapot. Ezt annyira pontosan megtartja, hogy ha a negyedik lap végére ér, akár mondat közepén is abbahagyja a munkát. Másnap aztán oly frissen él még emlékezetében a tárgy, hogy el se kell olvasnia, a mit előtte való nap írt. Mielőtt új munkába fog Zola, hónapokig olvas, tanulmányoz, gyűjti az anyagot. Az elolvasott könyveket nagy oszlopokban rakja föl asztalán, de ritka eset, hogy írás közben valaminek után kellene néznie.

Balzac lázasan, — mint Sainte-Beuve mondja róla, — a munkában megittasultan dolgozott. Képes volt napjában húsz óra hosszat írni s az álmat sok erős kávéval üzte el. Volt rá eset, hogy két hónapig dolgozott így egy folytatásban. Akkor aztán egyszerre kiment az utczára, kezét szorított ismerőseivel, megkérdezte tőlük az új híreket, mintha hosszú utazásról tért volna vissza. Rövid időre rá megint eltűnt dolgozó szobájában s dolgozott tovább. «Munka! Mindig munka!» — mondja egy helyen. — Egyik éj a másik után múltik emésztő munkában, napra nap következik elmékedésben, a kivétel követi az új terv, a tervet kivétel! Ha nem hajlom papirom fölé a viasz-gyertyák világánál, vagy nem fekszem el fáradva a dívánon, küzködöm a pénzgondokkal, keveset alszom, keveset eszem, nem látok senkit.

Tennyson talán nem tudott volna egy sort sem írni dohányzás nélkül. A cseréppipát s a dohányos doboz mindig ott állottak kis dolgozó szobájában, a mely háza legfelső emeletén volt. Itt dolgozott reggelint, senkit be nem bocsátva magához, vastag pipafüst-felhőkbe burkolva. Ugyanabból a pipából sohase szítt kétszer. Megtöltötte, kiszitta, aztán összetörte s másikat vett elő. Mikor napit munkáját elvégezte, csöngetett s ez annak volt a jele, hogy most már föl lehet jönni hozzá. Ilyenkor különös színű és szabású ruhában volt s ha elfáradt, a dívánon fektült könnyűvel a kezében.

Beethoven, mikor komponált, közbelen gyakran hideg vizet öntözött a kezére. Volt idő, a mikor csak a ház éjszakai részében tudott dolgozni, máskor meg csak a déleben.

Schillerrel ismeretes, hogy munka közben rothadt almát tartott asztalán egy nyitott szekrényében, mert szerette a szagát. Goethe sokat korholta azért, mert ő meg utálta a rothadt almát s ilyenkor Schiller bezárta a kis szekrényt, de ha Goethe eltávozott, megint kinyitotta.

Haydn-nek, a nagy zeneköltőnek volt egy gyűrűje, melyet Nagy Frigyes porosz királytól kapott. Ezt a gyűrűt annyira szerette, hogy nem tudott nélküle komponálni.

Kávával igen sok író izgatta munkára agyveljét. Sokan azonban a szesz italokat se vetették meg. Így Byron, de még inkább Edgar Poe, a híres amerikai költő, a «Holló» szerzője, a ki valóságilag iszákos volt. De Quincey és Coleridge angol írók ópiummal éltek.

Híres volt rozsa kéziratáról Carlyle. Egyszer ezekkel a szavakkal adta át egy kéziratát türelmes titkárnak. «En nem tudok belőle értelmet kibetűzni, maga talán tud.»

Dickens nem szokta letisztítani kéziratát, hanem úgy küldte a nyomdába, tele törlésekkel

és javításokkal, hogy sokszor akár kínai írásnak is lehetett volna nézni.

Walter Scott idősebb korában betegsége miatt nem tudott írni, hanem diktált, meg pedig oly gyorsan, hogy írójákja alig tudta követni. Mikor a «Lammermoori menyasszony» című darabját írta, azaz diktálta Walter Scott, annyira szenvedett, hogy olykor-olykor nem bírta visszafolytani a felkiáltást. Mikor kérték, hogy hagyja abba a munkát, a míg jobban nem lesz, ezt felelte:

— Nem. Csak vigyázatok, hogy az ajtó jól be legyen csukva. Hogy én felben hagyjam a munkát, az csak akkor lehet, ha meghalok.

Thackeray kézírata nagyon szép volt mindig s alig volt benne törlés. Írása szabályos, tiszta volt, minden szót külön kiírt. Éjjel sohasem dolgozott, mindig csak reggel.

Az ifjabbik Dumas Sándor asztalán mindig rakáson hevert a papír, még pedig a legkülönbözőbb színű s mindennap másféle papírra írt. George Sand csakis vonalzott papírosra szerett írni.

Ibsen rendkívül pontos szokásaiban és soha sem siet. Némelyik darabján két évig dolgozott, addig javított, változtatta, a míg egy szó sem maradt az eredeti szövegéből. Irásztalán mindenféle apró alakok vannak egy deszkán elhelyezve, medvék, ördögök, macskák, többnyire fából. Maga mondja, hogy ezek nélkül nem is tudna írni. De hogy miért szereti őket annyira, az — úgymond — az ő titka.

Ibsen honfitársa, Björnsterne Björnson mindennap déli két óráig dolgozik, az ebéde idejéig. Kézírata majdnem olvashatatlan, de a felesége le szokta tisztázni, sokszor kétszer is. Mikor egy-egy művét írja, dörmögve jár szobájában alás fel s úgy gondolja ki regényét fejeztől-fejezet-re, vagy hadráma, felvonásról-felvonásra. Ha a gondolataival rendbe jött, az írás már a legnagyobb könnyűséggel megy nála.

MANDSUORSZÁG.

Aligha volt még olyan fontos szerepe a világtörténelemben ennek a félreeső különös országnak, mint jelenleg. Utóljára ezeltől 250 évvel vonta magára a világ figyelmét, de azóta mostanáig alig emlegetté valaki.

A XVI. század elején Mandsuországot hegyes vidékein a ju-csöng nevezett tunguz vadász-nép kezdte hatalomra vergődni. A mai O-mo-szó mezőin volt ennek a népnek igazi hazája, azon a hatalmas vulkán fensíkán, a mely az ország déli részének úgyszólván szívével foglalja el. Itt játszik Aisin-Gioro legendás története, a ki valami égi szüztől született. Az ő korában kezdtek fölvenni a homályos eredetű «mandsu» nevet. A XVII. század elején délnek fordultak s egymás után foglalták el a Liau-ho síkságán fekvő városokat, a melyek már a kínai császár fenhatósága alá tartoztak. Fejedelmük, a nagy Tai-csüng, 1634-ben 49 mongol fejedelmet, mint szövetségest magához csatolván, berontott éjszakra Kínába, ott magához ragadta a főhatalmat, s felvette a kínai császár címet. Dinasztiájának a Ta-czing (a nagy tiszta) nevet adta, de ezt az üres címet csak utóda, Sun-csi tette valósággá. Kínában ugyanis ekkor a Ming dinasztia utolsó császára nem bírt a birodalom déli részeiben kitört lázadásokkal s a mandsukat hívta segítségül. Ezek a hívásnak engedtek, le is verték a lázadókat, de elfoglalták a fővárost s a fiatal Sun-csit teték meg császárnak 1644-ben. Ez volt a mai mandsu-dinasztia trónralépte.

A mandsu császárok aztán magukkal vonták úgyszólván az egész népiüket. A katonaság megszálta az egész országot, a főbb hivatalnokok mind mandsuk lettek s a kis hegyes országból beözönlött maroknyi nép szétszórt a rengeteg kínai birodalomban. Kikerült Mandsu ország s java részben még ma is üresen áll: öserdők borítják a kis bérceket s rengeteg bozót verte fel Omoszó síkságát.

A mandsu nép pedig az azóta elmúlt harmadfél évszázad alatt elvesztette nemzeti jellegét, elfelejtette nyelvét, s ma már annyira elkeveredett a kínaiakkal, hogy az országban szerte alig lehet nyomukra találni. Egyedül a császári udvar őrizte meg a mandsu nyelvet és szokásokat, s ez az egyik oka, hogy a dinasztiát még ma is idegennek tartja az igazi őskínai.

A mióta a mandsuk vitéz népe bérczes hazájából fölkerekedett, Mandsu-ország letűnt a történelem színpadáról. Mukdenbe nagy ritkán el-ellátogattak a császárok őseik sírjához, oda szoktak temetkezni is, abba a gyönyörű sírkertbe, a mely a város éjszakai oldalán, százasod ezédrusok árnyában húzódik meg.

Ma ismét nagy történelmi szerepre készül ez a szép föld! Most úgy látszik, Eris almája leszen, mert közel álló dolog, hogy a legnagyobb hatalmak törjenek ládsát birtoklásának kérdése felett.

Mandsuországnak legtermékenyebb része délnyugati sarka, mely a Pecsili öböl éjszakai vége felett, szemben a nagy kínai alfölddel fekszik. A Liau folyó alluviális síksága ez. Régóta költöznek ide a kínaiak s intenzív földmívelést honosítottak meg a félig pusztajellegű területen. Nem annyira fegyverrel, mint ekéjével, iparával és kereskedelmével hódít ez a nép, s a mi a mandsukkal megesett, megtörtént már nehányszor más hódító népekkel is, hogy t. i. fölolvadtak a mindent asszimiláló kínai kultúrában.

A Liau folyó alföldje éjszak felé gyéren lakott, száraz pusztaságba megy át. Kelet felé közép magas fennföld és hegyvidék határolja. Ez kinyúlik dél felé az u. n. Liau-tung felszínet alakjában s messze előnyomuló fokával megszükiti a Pecsili-öbölbe, tehát Tien-czin kikötőjéhez vivő bejáratot. Ha Sziberiat az oroszok dél felé akarják terjeszteni, hogy olyan tengerhez jussanak, a mely télen sincs befagyva: akkor itt kell kereskedniök, mert itt érik el azt legközelebb.

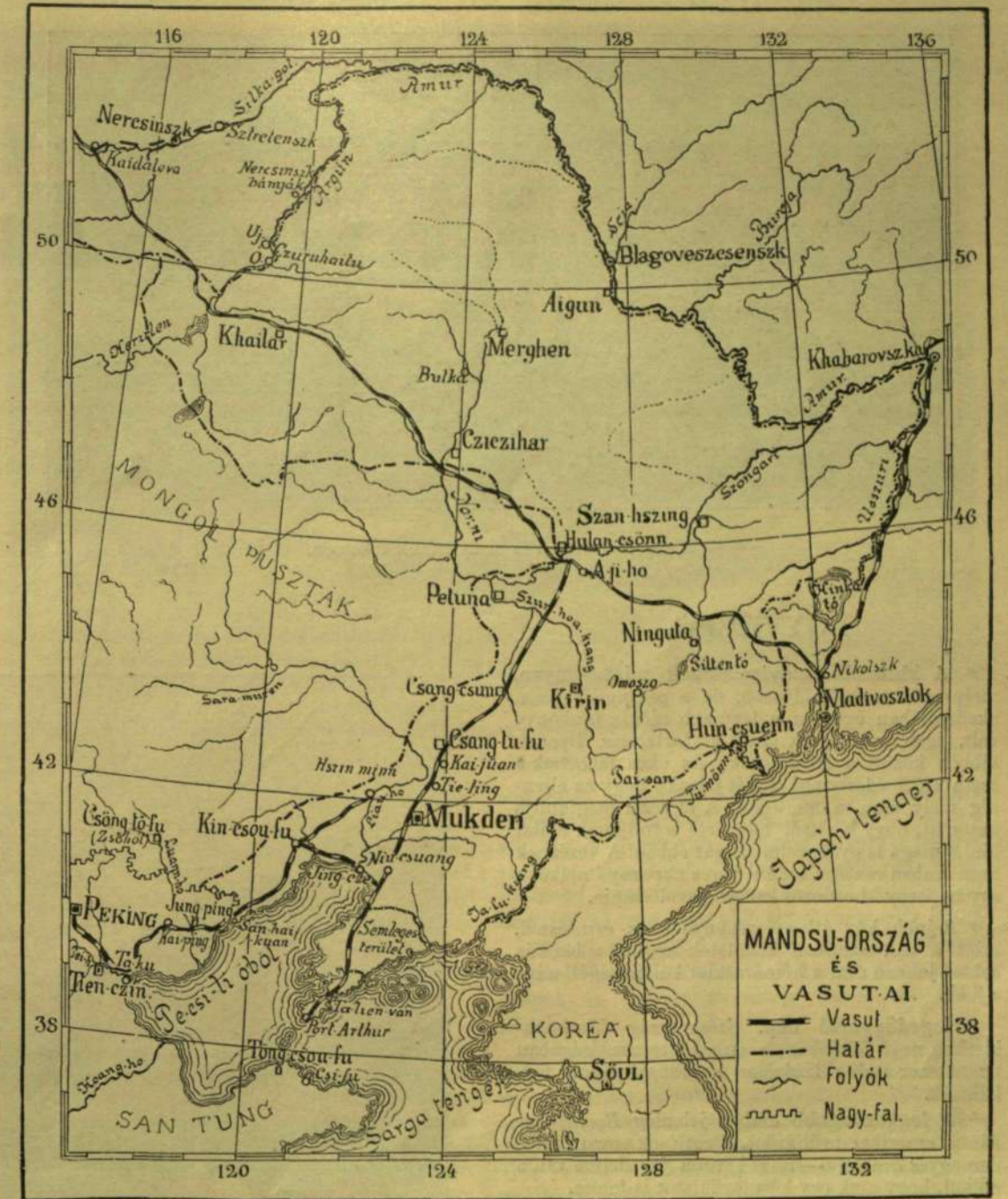
Mandsuországot igazi szíve, a mandsuk őshazája itt van, e közt a hegyvidék között, Koreától éjszakra. Valami 300 méter magas, vulkáni lávával borított fennföld O-mo-szó vidéke. Mostanában költözöknek oda a kínaiak, mint új telepítvényesek; felgyűjtik a bozótot s eke alá fogják azt a gyér termőföldet, a mi a fekete lávaretegek felett képződött. Az éjszakon és délen környező hegyvidéket rengeteg öserdő, a medvék, farkasok, tigrisek tanyája borítja, de a mellett nemes fémek s hasznos érczek is rejlenek benne. Korea határán nagyban mossák az aranyat a folyók homok- és kavics-rétegeiből, de olyan terjedelmes diluviális terraszok is vannak az ország déli részében, a melyek aranytartalmukra nézve vetekednek a világ legdúsabb arany-lerakódásaival.

Ilyenformán megérdemli az a hosszú Liau-tung délnyugati csücskétől egészen az Usszuri és az Amur egyesüléséig elnyúló hegyvidék, hogy a szomszédos nagyhatalom kivesse rá a hálóját. Ennek a hegyvidéknek éjszaknyugati határa a Szongari folyó. Ez a folyó, meg az Amur aztán megint egészen más jellegű részét határolik az országnak, de ez annyira ismeretlen, hogy bajos róla valamit írni.

A ki az ország déli részén jár, el sem tudja képzelni, miként lehet egy ilyen kedvező éghajlatú, rendkívül termékeny és áldott föld annyira lakatlan, hogy egyes hegytetőről szét tekintve, a legszorgosabb kutatás mellett sem sikerül rajta egyetlen falut is felfedezni. Itt-ott, a hol a folyók völgyében szélesebb termőföld képződött, van néhány falu és egy kissé sürűbben lakott terület. De a mint a nagyobb folyók völgyét elhagyjuk, csak elvéte akadunk emberi lakásra, azoknak lakója is azonnal bevallja, hogy nem régen költöztek oda Kína valamelyik túlnépes tartományából.

A föld pedig termékeny; a szőlő vadon nő és mindent düs növényzet borít! Az éghajlat sem olyan, hogy miatta nem lehetne ott megélni. Ellenkezőleg! Igaz, hogy télen nagyon hideg van, mert akkor ez a földdarab a meteorológiai tünények egymásutánjánál fogva Éjszak-Ázsiához tartozik, s így Sziberia és a mongol puszták hideg, derült és száraz tele vesz rajta uralmat; a hómérmő még Niu-Csuang-ban is, a Liau folyó torkolatánál, leszáll 50°-kal a zérus alá.

Nyáron azonban megfordul a dolog. Tavasszal beköszöntenek a nedves tengeri szelek s anyyi esőt hordanak, hogy a Szongari és Nomi folyók előntik Petuna körül az alföldet s belten gerré teszik a terméketlen rónát. Nyáron aztán nagyon meleg van; valóságilag délszaki nyár érleli a föld fagyától alig felengedett termőföldeken a hullámzó vetést. Olyan forró és nedves ez a nyár, hogy képes volna délszaki növényzetet

megérlelni. De viszont a tél oly szigorú, hogy csak a legkitartóbb fenő és ezédrus-félék dacolnak vele sikerrel. Ennek a köpenyforgató klímának köszönhetjük aztán azt a sajátosság keveredést az állatvilágban, a melyről bámulattal emlékeznek meg a természetvizsgálók, a kik az Amur völgyében s az Usszuri mellett jártak. Az éjszaksarki jégmadarak és fókák mellett ott van az erdőben a rettenetes tigris, talán még nagyobb és hatalmasabb, mint bengáli testvére. A tűz körül valami indiai lepkefaj (Tropea) zümmög; a sziberiai fenő (Abies sibirica) tövére a vadon nőtt szőlő vesszője fut fel. Az egy éves növényzet rengeteg nagyságot ér el. Ha enyhe volna a tél, bizonyára elnyomná a mi növényzetünket a subtropikus flóra; de így a mi vadvirágaink uralkodnak korlátlanul. A kender egész fáva nő; árnyékában magam is megpihentem. A vadrezda embermagasságúvá nyulik fel; virágfüzere kitűnő korbac volt csökönyös öszvérem számára. A lakatlan völgyek fenekét a fehér és fekete üröm, meg néhány más kőrő valóságos erdeje fedi, a melyben óvatosan, iránytűvel kell előrehatolni, mert sem eget, sem földet nem látni belőle, s itt van a tigris és medve igazi tanyája.

Különös ugyan ez az éghajlat, de egyáltalában nem teszi lehetetlenné az ország sűrű benépesedését. Ellenest egy igen háborgatja a hegyek lakóit. Most ugyan ellegik a rejtettebb zugokat kőbor rablóhordák, kiéhezett aranyosok, Kínából ide özönlött kalandorok s valóságilag Sziberiaiból megugrott száműzöttek. De hisz ez nem ellenség, a mi miatt valahonnan kipusztult volna a lakosság.

Csak az a magában álló történelmi esemény csodálatos, hogy egy nép fölkerekedik ősi fészkeiből, elhagyja családi tűzhelyét, hogy elmenjen uralkodni s ráüljön a nyakára egy passzív tömegnek, nálánál talán ezerszerre nagyobb nemzetnek s aztán abban felolvad, elenyész, megszűnik nyelvében, szokásaiban és egész történelmi valóságában. Ha most vissza

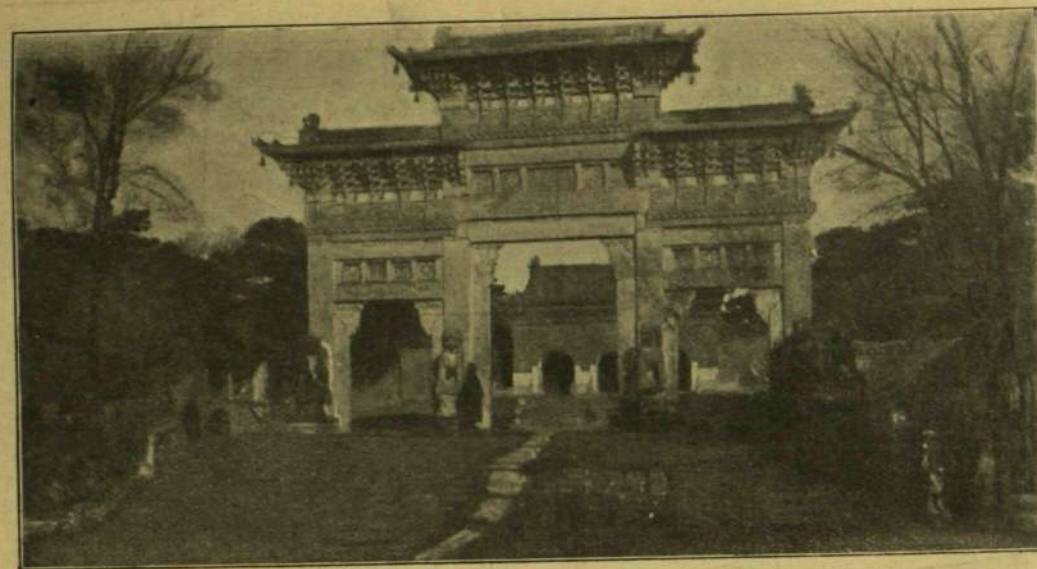
akarnának menni a mandsuk megmaradt ivadékaik hazájukba, nem találnának rá többé. A Liau folyó alföldjén sűrű kínai lakosság fogadná őket, kinevetnék, ha ősi jogaikra hivatkoznának. Tovább, a bérceket között öserdőt találna a mandsu ott, a hol talán ősei aluszszák örök álmukat. Omoszó lapályán meglepné az egek ostromló füst és láng, a hol az új kínai telepések perzselik fel a bozótot. A hajdani főváros, Odoli, nevé hiába kiáltana a pusztákra; nem értik azt már a város lakói, ők Tung-hoa-hszien néven ismerik. Legfeljebb valami közigazgatási hivatalnok tudná neki az Autun-csöng nevet is említeni, a miről ráismerne Odoli nevének más változatára (Ejtan). Hanem a hazát, az ősfészket nem találna sehol! Jobban elfoglalta azt a kínai, mint a mandsu Kínát!

S nem így jártak-e azok a határtalan puszták Kínától éjszakra? Onnan is előtörték hajdan a kín-tatórok, a mongolok, stb. s ráültek Kína trónjára. De Kína ma is csak az, a mi évezredekkel ezeltől volt; a pusztán ekéjével nyomul előre s visszazorítja a kőbor nomád népet oda, a hol már talpalattnyi föld sincs az eke számára; de ott is uralja őt: ellátja élelmi szerrel, iparcsikkeivel s meggazdagszik rajtuk. Messze be Ázsia legbelsejébe, a hol csak egy kis földje van a földnek, a hol állandó telepedés töött tanát: ott van a kínai adminisztráció, a kínai ipar és kereskedelem.

Csodálatos ez a nép! Nem jön ellened fegyverrel, hanem megadja magát az erőszaknak; de alig veszed észre: kiszorít, elnyom, uraddá lesz törhetetlen kintartásával, kiirhatatlan konzervatívizmussal.

Mandsuországnak tömegeket gyilkolt le az orosz. Elfoglalja a földet erőszakkal, vagy ravasszággal. De hogy sokáig nem lesz ura, azt csak az tudja, a ki Vladivosztookban látta, hogy mennyire elhatalmasodtak ott már is a kínaiak a békés ipar és kereskedelem terén!

Cholnoky Jenő.

A mandsu dinasztia sirkertjének főkapuja.

EGYVELEG.

* A khinaik hadviselésének mintakönyve, mely ezer évesnél idősebb, de a pekingi katonai akadémiában egészen a legújabb időkig tankönyv volt, igen sok furcsa szabályt tartalmaz. Ilyenek többek között a következők: Az okos tábornok a csata előtt édeshangú zenét játszat, hogy az ellenség mély álomba merüljön. A jó vezér megtanítja katonáit, hogy lóhátról hátrafelé is tudjanak nyilat lőni s maga is gyakorolja magát ebben. A vezérnek nem szabad csatába menni veres napernyő nélkül s egy napernyő-hordozót kell magával vinnie.

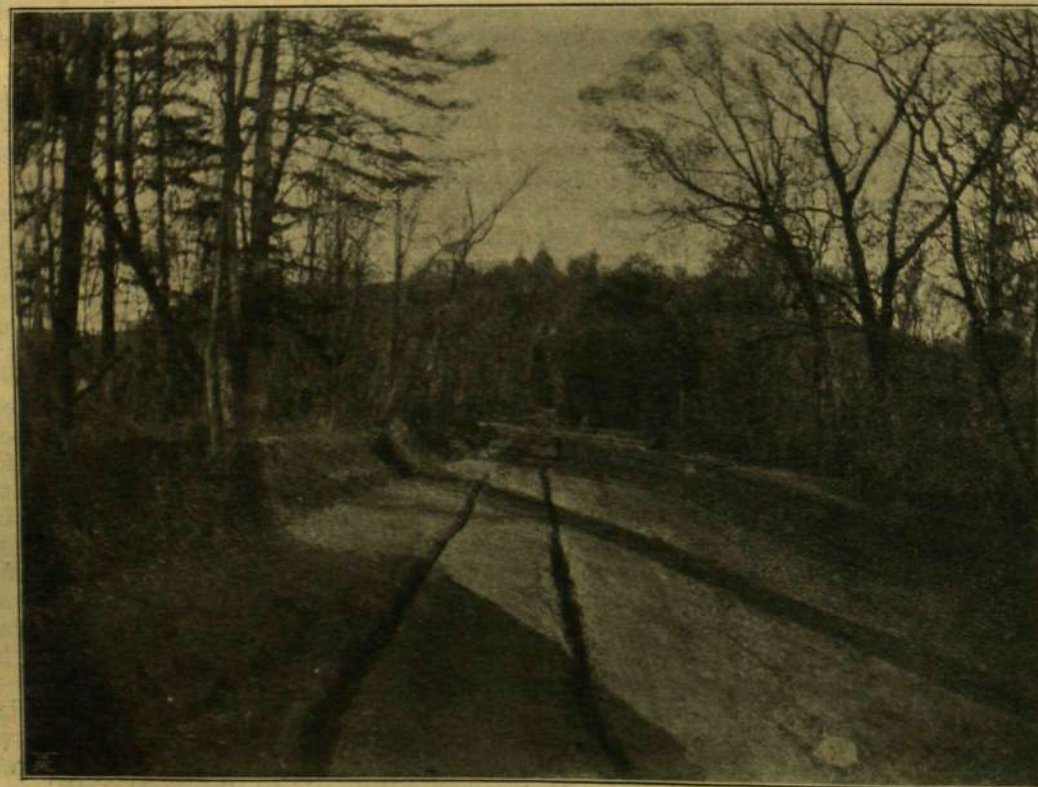
* A jobb kéz átlag érzékenyebb az érintésnél, mint a bal, azonban kísérletek szerint a bal kéz sokkal jobban érzi a hőmérséklet különbségét, mint a jobb.

* Hegedűgyártó nép. Szászország Markneukirchen nevű falujában és ennek szomszédságában tizenöt ezer ember kizárólag hegedűgyártással foglalkozik.

* A leggazdagabb ember jelenleg Rockefeller János amerikai milliárdos. Becslések szerint minden egyes órában 6—7000 korona jövedelme van a nélkül, hogy csak egy kézműdolgot is tenne.

* Legolcsóbbak az élelmi szerek Ausztráliában. Különösen olcsó a hús, melynek kilogrammja 17—33 fillérbe, egy egész ebéd pedig pecsenyével, vajjal és théával együtt 50 fillérbe kerül. E mellett Ausztráliában a borral való sem szokásos.

* Koronagyára van egy birminghami kereskedőnek, ki főképp az afrikai apró néger fejedelmek számára készíti elefántcsonttér cserében koronákat. Leginkább kedvelik a bíborral bevont arany koronákat, melyeken granát, topáz és más olcsóbb drágakövek vannak.

Országút Kirin és Ninguta közt az őserdőkben.

KÉPEK MANDSUORSZÁGBÓL.

* Az embereknek valódi jóttevőjük Palesztinában egy kis sólyom, mely az ott őrjási mennyiségben tenyésző mezei egereket pusztítja. A holt madarakat kipusztították, onnan csakhamar a lakosoknak is el kell vándorolnia.

* Legtöbb tojása van az ismertebb állatok közül a lazacnak, mely néha tíz milliónyi ikrát tojik egy évben. A méh csak százezer tojást rak le, a többi állatok még kevesebbet.

* A földgömböt burkoló légtömeg súlyát körülbelül 5 milliárd kilogrammra becsülik. Ezt a számot csökkentik ugyan a magas hegységek, de az ezek által elfoglalt ternek igen csekély mennyiségű levegő felel meg.

* Asszony tábornok. A fejedelmi családok női tagjainak igen sokszor adtak már katonai rangot; azonban a legelső nő, ki saját érdeméből lett generálissá, egy Ageja nevű asszony, ki a Filippinszigeteken most is folyó háborúban 2000 katonát szerelt föl s azokkal saját vezetése alatt több ízben megverte a spanyolokat, majd pedig az amerikaiakat.

* Nőorvosok szaporodása. A londoni orvosi egyetemen 1900-ban 254 nőt avattak gyakorló orvosná. India minden nagyobb városában legalább két nőorvos működik. Dél-Afrikában pedig már több a nő, mint a férfi orvos.

Tájkép a mandzuk óshazájának határhegységeiből.

* A földgömb legszárazabb vidéke Peruban van Payta táján, öt fokra délnek az egyenlítőtől. Ezen a helyen átlag minden két évben csak egyszer esik eső. A természet e bajon úgy segít, hogy az itt tenyésző növényeknek rendkívül hosszú gyökereik vannak, melyek a folyók régi medrének mélyéből szívják egy kis nedvességet. Az ottani gazdák gypotot is természetnek ily holt medrekben, bár nagyon sok bajjal és drágán.

* A tél Angliában. 1814 óta nem volt oly kemény tél Angliában, mint az idén. Az említett esztendőben a Themze december 27-én befagyott s a jege csak február 5-én olvadt el.

* Siámban, ha a rizstermés jól fizet, koldust is alig lehet látni. A természet áldását a brahminoknak tulajdonítják, kiket ilyenkor mindenféle ajándékokkal elhalmoznak. Ha ellenben kevés rizs termett, a mi rendesen minden 5—6 esztendőben meg szokott egyszer történni, a brahminok nem igen mutatják magukat, sem az utcákon, sem más nyilvános helyen, mert a rozsz esztendőért őket vonhatná felelősségre.

* Nagy értékű drágakő-gyűjtemény. A párisi világiállításon Tiffany londoni ékszerész által kiállított drágakő-gyűjteményt egy amerikai ember oly kikötéssel ajándékozta a new-yorki múzeumnak, hogy neve sehol se említessék fel. A Tiffany ezeg pedig arra kötelezte magát, hogy a gyűjtemény vételárát senkinek sem mondja meg. Szakértők a maga nemében páratlan gyűjteményt négy millió forintba becsülik.

* A Filippini-szigeteken a bennszülöttek kedvenc eledele a kenyérbé sült sáska. Nem kevésbé szeretik a nagy fajtájú bőregerek füstölt húsát is.

* Az angol birodalom területe tizenhatszor nagyobb mint Franciaország és ennek gyarmatai, s negyvenszer nagyobb mint a német birodalom.

A MŰCSARNOK TAVASZI TÁRLATA.

A Műcsarnok visszatért régi hagyományához: nemzetközivé tette tavaszi kiállítását. Ez az elhatározása időszere s egyúttal igen örövendős. A Műcsarnoknak nem szabad elzárkóznia a jelesebb külföldi művészekkel való érintkezéstől, ha azt akarja, hogy művésztárgjai odakünn szintén szívélyes fogadtatásban részesüljenek. E mellett a magyar fővárosnak is érdekében áll, hogy a külföld művészei vándortúráikban ne Bécsnek tekintsék az utolsó megállapodási pontnak, hanem hozzánk is ellátogassanak, munkáikat nekünk is bemutassák.

Most csak egy pár idegen mester küldte el a műveit, s a kiállítási termekben már is élénkebb élet mutatkozik a szokottnál, s a külföldi képeket nemcsak megnézik és dicsérik, de részben meg is vásárolják. Mindez bizonyosá annak, hogy közönségünkben megvan az érzék a szép iránt. Lenbach termében a nap bizonyos óráiban mozogni is csak alig lehet. És a mester képei meg is érdemlik ezt az érdeklődést. Valóságos festett jellemrajzok ezek a hasonmások, melyek az ábrázolt egyének teljes szellemi műveltségét elénk tárják. Bismarck herceg, a hegedűvirtuóz Joachim, Björnson és mások arcképei nem egy kornak, hanem minden időknek szóló művek. A mester hűz képét állította ki, s ezek közt van saját hasonmása is, karján legkisebb leánykájával. Ez a csoportkép elsőrangú mintája a jellemzetes ábrázolásnak.

A másfél év előtt elhunyt Segantini* hátrahagyott műveit az első nagy terebren találjuk; de ugyancsak tőle látunk igen érdekes krétarajzokat abban a mellék-teremben is, a hol rendszeren a vízfestményeket és építészeti tervrajzokat szokták kiállítani. Segantini, ez a nagy természet-imádó, ki a XIV. században élt Giottóhoz hasonlólag pásztorfűből lett híres képíróvá, a tavaszi kiállításban főleg hatalmas hármasképével vonja magára a nézők érdeklődését. Ezt a nagy munkáját már — fájdalom — nem fejezhette be, utolsó darabja «a halál» vázlat maradt. Teljesen kész azonban a középső darab, mely igazi apotheosisa a mun-

* Segantinit az olaszok saját művészeik közé számítják, de voltaképen osztrák állampolgár volt, mert az osztrák Tirolban született. Első művészi oktatását Milánóban nyerte, de csakhamar visszavonult az Engadin hegyei közé s maga képezte magát a természet gondos és rajongó tanulmányozásával. Művészetét az olaszok (minthogy sajátos egyéni technikát alkotott magának) ultimo parola-nak (utolsó szó-nak) mondják.

Háry Gyula: Paraszt-udvar Boeczöldön.

ának. Ez a bámulatos természeti tanulmány egyike a modern tájfestészet legszebb alkotásainak. Látunk egy-két festményt Segantini első korszakából is, midőn a rendes festési modort használta, s nem azt a későbbi technikát, mely egyes műveit a gobelinekhez teszi hasonlatossá. Különösen szép e régebbi képei közt a «Reggeli mise», a templom lépcsőin fölfelé haladó pap komor alakjával.

A kiállítás másik olasz vendégéről: Dall'Oca Bianca-ról lapunk mult heti számában már bővebben szözlöttünk. Az ismertetéshez most hozzáteszszük, hogy a veronai mester nagy képein és pompás apró olaj-vázlatain kívül még érdekes virág-tanulmányokat és krétarajzokat is küldött, mely utóbbiak közül a legszebb: «A hulló levelek» a «Vasárnapi Ujság» olvasói előtt már ismeretes.

Az angol művészetet nagy nevek, de kevésbé jelentékeny művek képviselik. Watts, a híres arcképfestő egy igénytelenebb hasonmást állított ki, Herkomer egyetlen szerény akvarellt küldött, s Burne Jones atelier-képe már nagyon

ismeretes darabja a kiállításoknak. Millais női arcképe azonban a maga nemében mesteri alkotás, s nagyon megérdemelte volna, hogy a tárlat rendezői jobb helyet juttassanak neki. Holman Hunt kitűnő képe: «Ejjel a tengeren» annyira el van dugva, hogy élvezni alig lehet.

Németországból Bartels és Ch. Palmé küldtek figyelemre méltó műveket. Különösen szépek az utóbbinak mély hangulatú éjjeli képei.

A magyar művészek mindent megtesznek, hogy külföldi vendégeink mellett a versenyt megállhassák. Monumentálisabb műveket ugyan nem állítottak ki, (az ilyen vásznakat nálunk a téli kiállításokra tartogatják), de a mit bemutatnak, az a tehetség és szorgalom elismerésre méltó terméke. A magyar népeletről Bihari Sándor, Puczka Ferenc és Révész Imre dolgoztak föl érdekes témákat. Ez utóbbinak egyik képén szabadban dolgozó piktor látunk, kit, mint valami gyanus alakot vesz körül a falu bámész népsége. A jellemzésben erő és nagy biztonság. Zemplényi Tivadar napfényes képen ünnepi díszbe öltözött alakokat mutat be; Márk Lajos a hervadozó kaméliás hölgyet festi meg barátói körében; Eisenhut Ferenc, Tornay Gyula kelet világból merítik tárgyaikat, s Kacziány Ödön a «Mors eques»-ben erős miszticizmusával hat. Peske Géza ezúttal is paraszt gyermekével köti le érdeklődésünket, egy eddig kevésbé ismert festő, Kolányi Hilda pedig az esküdt-széki tárgyalások közönségét mutatja be néhány érdekes főben.

Arcképeket Benczúr Gyulán, a mesteren kívül, ki gróf Berchtold Lipótnéról és fiáról festett nagyhatású képet, László Fulöp, Balló Ede, Hegedüs László, Knopp Imre, Stetka Gyula és Bruck Lajos állítottak ki. Pór Bertalan egy jellemzetes tanulmányfővel szerepel, mely nevét jóhangzásúvá fogja tenni. Boruth Andortól, ki nagyon megkedvelte a szürke, bizonytalan színeket, néhány érdekes fejet kapunk.

Tájképfestőink nagyobbára kisebb méretű, de figyelemre méltó képekkel szerepelnek. A mindig érdekes Spányi Béla és Tölgyessy Artur képei sok nézőt vonzanak maguk elé, s nagyon tetszik báró Mednyánszky László «Tavasza» is, a rendestől elütő élénk színeivel. Mendlik tengeri képe és Poll Hugó napsütéses tájai a tárlat jobb művei közé tartoznak. Figyelemre méltó darabokat találunk még Aggházy Gyulától, Bosznay Istvántól, Bruck Miksától, Háry Gyulától, Katona Nándortól, úgy szintén Mannheim Gusztávtól, Mihalik Dánieltől, Olgay-tól, Szlányi-tól és Vaszary Jánostól, ki «Ádám és Éva»-ja mellett egész sorozatát állította ki a természet után készült apró tanulmányoknak.

A kiállítás folyosóján láthatjuk azokat a szép szénrajzokat, melyeket Benczúr Gyula a Szent István-székesegyház képeihez készített s me-

Báró Mednyánszky László: Tavasz.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

Bér karrikatura rajza.

RÁKOSI JENŐ.

Bródy Sándor „Fehér könyv”-ének legújabb kötetéből.

érdekessé teszi az író határozott egyénisége. A kiállítás pedig szép, izléses. Az utolsó kötetet kiváló művészek rajzai is díszítik, a „Fehér könyv” évfolyamában megjelent művekhez szolgáló illusztrációk, s a közelet néhány alakja, könnyed rajzban. Ezek közül négyet bemutatunk mai számunkban mutatványul. Egy-egy kötet ára 80 kr. Bródy Sándor, ki most hosszabb keleti útra indul, ki fogja adni a „Fehér könyv” újabb évfolyamát is, melyben keleti útjáról is beszámol. Ez az újabb évfolyam hat kötetből fog állani.

Ötven esztendő a magyarországi könyvnyomtatás közelmúltjából. Irta Firtinger Károly. A könyvnyomdások szakkerének kiadásában jelent meg e munka, mely az 1848/49-iki események fél-százados évfordulójának megünneplése alkalmából keletkezett. Részletesen beszéli el a szerző, hogy a nyomdások milyen nevezetes részt vettek a függetlenségi harc mozgalmában a „Talpra magyar”-nak, mint a szabad sajtó első termékének, kinyomásától kezdve a háború egész lefolyása alatt, s különösen nagy részletességgel ismerteti a bankjegynyomást s annak működését. A nagy idők képéhez háttérül oda veszi a nyomdászatnak a század elejétől fogva való szereplését. A könyv, melyet 31 kép élénkít, 220 lapra terjed s ára 2 korona.

A viszlói ev. ref. egyház története. Irta Lukácsy Imre lelkész. A Baranyamegyében fekvő Viszló egyike hazánkban a legrégebb reformált egyházaknak s századok folytan igen sok viszontagságnak volt kitéve, de hívei buzgósága mindig megmentette a végpusztulástól, sőt virágzó állapotra segítette. Ezen régi egyház történetét írta most meg jelenlegi lelkésze, nagy szorgalommal és ügyességgel, részletesen ismertetőn a múltakon kívül az egyház mai állapotát is. A munka ára 1 korona s megrendelhető a szerzőnél.

Budapest fő- és székváros legújabb térképe. Az utolsó néhány esztendőben a főváros nagy átalakulásokon ment keresztül, új utcák, sőt városrészek támadtak. Így igazán hiányt pótol az új térkép, mely „Budapest fő- és székváros legújabb térképe” elnevezéssel most jelent meg Barta Lajos könyvkereskedő kiadásában Budapesten (V. Lipót-körút 20. sz.). A hét színben előállított új térképen megtaláljuk az új utcákat. A nevezetesebb középületeket stb.

A műcsarnok tavaszi tárlatának megnyitása. A Képzőművészeti Társulat nemzetközi kiállítását április 14-ikén délelőtt nyitotta meg Wassics Gyula közoktatásügyi miniszter. Az ünnepi alkalomra nagyszámú, előkelő közönség gyűlt össze a műcsarnokban.

Órt voltak Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter feleségével és leányával, gróf Andrassy Tivadar, a Képzőművészeti Társulat elnöke, Berzeviczy Albert

alelnök, a közoktatásügyi miniszterium főbb tisztviselői, s a Képzőművészeti Társulat tagjai. Wassics Gyula minisztert, a ki egy órával előbb érkezett meg Velenczéből, belépésekor a társulat választmányára, és gróf Andrassy Tivadar elnök üdvözölte. A miniszter rövid pár szóval megnyitotta a kiállítást és nyomban megkezdte szemlélését a termekben. A képekre vonatkozólag Karlovsky Bertalan festőművész, a tárlat rendezője szolgált felvilágosításokkal, míg a szoborosarokban Zala György kalauzolta a minisztert. A miniszter hosszabb ideig nézte a Segantini, Lenbach és Dall'Oca gyűjteményes kiállítását, de beható figyelemmel tekintette meg a magyar művészek munkáit is. E közben a kiállító művészek nagy részével beszédbe eredt és a legtöbbnek művéről elismeréssel nyilatkozott. Szemléje végeztével, a mely két óra hosszat tartott, meleg szavakban adott kifejezést örömeinek és megelégedésének a Képzőművészeti Társulat vezető férjai előtt. A szépen díszített termekben a közönség késő délutánig maradt együtt. A kiállítást naponként sokan látogatják s máris jelentékeny vásárlások történtek.

A tizenharmadik század angol művészete. Országos Képtárunk nevezetessége a rajzok és metszetek nagy gyűjteménye, melyeket kitárni nincs elég hely. A nagy gondaló őrzött gyűjteményekből egy-egy csoportot az utóbbi időben magyarizációkkal mutatnak be a közönségnek. Most az angol művészet 18-ik századbeli művészeire került a sor. Erről tart előadást dr. Térey Gábor, a képtár őre. Bevezetés volt ez ahhoz a metszetekből válogatott kiállításához, mely április 21-én nyílik meg. Az előadás foglalkozott a 18-ik századbeli angol festészet legelső mestereivel.

Nemzeti Színház. Április 13-ikán a Nemzeti Színházban fölleventették Rákosi Jenőnek tizenöt év előtt írt „Endre és Johanna” című történeti darabját, melyet tíz év óta nem játszottak. Egyik főszerepét, Erzsébet királynét Jászai Mari asszony játszotta, ki egy évig távol élt az intézettől, mint a Vig-Színház tagja. Tehát a viszontlátás esteje volt.

Történeti színművekben oly szegény irodalmunkban Rákosi drámáját nagyon szívesen fogadta a közönség, Jászai Mari pedig örömeit üdvözölte megillető helyén. A napolyi Johanna és Endre magyar királyfi történetét regényesen és sok drámai költészettel feltüntetett történeti képet a színház díszszel állította ki és művészeinek javarésze működött közre. Jászai Mari ünnepelte a közönség minden megjelenésekor. Nagyobb és háladatosabb szerep a Johannáé, melyet Márkus Emília tökéletes lényegében játszott mély hatással. Mellette a másik főszerep, Endre királyfié, a színház fiatal tagjában, Beregi Oszkárban talált elismerésre méltó személyesítőt. Kitérnő volt Prielle Kornélia, az agg napolyi királyné kicsiny szerepében, továbbá Vizváriné, Szacsavayné, Hegyesi Mari s a színház új tagja: Halmi Margit. Jelentékeny művészi alkotással játszottak: Ujházi, Császár, Szacsavay. Kisebbszámú szerepben a színház csaknem teljes személyzete részt vett az előadásban.

Felekiné-Munkácsi Flóra búcsúja a Nemzeti Színházban. Április 16-án búcsúzott el a Nemzeti Színház közönségétől Felekiné-Munkácsi Flóra, hogy annyi színpadi diadal után nyugalomba vonuljon. Annyi sok darab közül, melyekhez művészetének emléke fűződik, búcsúzóul egy francia színművet választottak, Ohnet „Serge Panine” drámáját, melyben a művésznőnek Desvarrennes asszony szerepe minden jelenetében kész diadal. Az előadás megkezdése előtt a színpadon a pályatársak ünneplték a művésznőt.

A Nemzeti Színház egész személyzete összegyűlt a színpadon a művésznő ünneplésére. Beöthy László igazgató mondta az első beszédet, átnyújtván a Nemzeti Színház és Baja város koszorúját. Majd Keglevich István gróf intendants olvasta fel Széll Kálmán miniszterelnök és belügyminiszter üdvözlő levelét. A Nemzeti Színház művészi személyzete nevében Somló Sándor magasztalta a művésznő érdemeit, az Operaház tagjainak nevében pedig Váradi Sándor. Ezután Ditrői Mór a színészegyesület képviselője mondott forró szavakat, utána Győző Lajos, a Vig-színház és dr. Fodor Oszkár a Népszínház nevében üdvözölte a búcsúzóit. Minden egyes beszédet egy-egy koszorú átnyújtása követte. Koszorúkat küldtek a 48-as honvédek, kiknek Feleki Miklós egyik elnökük volt, a művésznő leányfalvi tisztelői és a magyar gazdasszonyok egyesülete. Koszorúkat átnyújtása után az Országos színiakadémia tagjai nevében Széll Gizella adta át a színi növendékek koszorúját s végül egy színtársaság, melynek Feleki Miklós régi tagja, üdvözölte a művésznőt. Felekiné jelen megatottan köszöntö meg a meleg szavakat.

A lebecsült függöny mögött folyt bizalmas ünnep után a „Serge Panine” előadásában aztán

Márk Lajos rajza.

PÁLMAI ILKA.

Bródy Sándor „Fehér könyv”-ének legújabb kötetéből.

a közönség tapsai és koszorúi következtek. A sok taps és kihívás az előadást is szakadatlanul hosszabbra nyújtotta. A művésznő a vidéki szintársulatoktól, fővárosi irodalmi köröktől és egyesektől is számos üdvözlőt kapott.

Népszínház. Április 13-ikán énekes francia bohózat került színpadra, nem valami nagy hatással. Írója Fontanes s a darab címét „Rivarés et Loupy” idegen hangzású két tulajdonnév helyett „Mészetek” alatt adták vissza a fordítók Sas Ede, és Faragó Jenő. Zenét Barna Izó karmester állított össze.

Nem új dolog, ha két ember oly annyira hasonlít egymáshoz, mint gróf Rivarés és Loupy biczikli művész. Ez szerencsésje Rivarésnak, a ki megcsodálván, fiatalkori bűneit ráfoghatja Loupyra s felesége megbocsát neki. A mézesbetéket azonban Rivarésnak régebbi ismerőse, Lola kisasszony nagyon zavarja bosszúból, kártérítést követel és ezért zavarokat támaszt, e célra fölhámozja a grófhöz veszedelmesen hasonlított Loupyt is. Az így keletkező bonyodalom már ismeretes. Az előadás jó volt. Színi játszott Rivarés és Loupy kettős szerepét. Fedák Sári is kiaknázta jókedvűn Lola szerepét. A többi közreműködőt a Népszínház személyzetéből könnyen ki lehetett tölteni.

A Magyar Színház bérbeadása. A részvénytársaság tulajdonában levő Magyar Színházat a részvényesek közgyűlése Leszky András eddigi aradi színházgátnak bérbe adta októbertől kezdve hat évre, 40,000 korona évi bérért.

A Nemzeti Színház művészei Berlinben. A berlini „Deutsches Theater” igazgatóságának főlészóltására a budapesti Nemzeti Színház tagjai július elseje és tizedike közt Berlinben fognak vendégszerepelni. Az erre vonatkozó szerződés dr. Brahm Ottónak, a Deutsches Theater igazgatóságának aláírásával e hó 13-ikán érkezett meg Beöthy László igazgatóhoz, a ki már szervezi a Jászai Marival és P. Márkus Emiliával az élén vendégszereplő együttét.

A kolozsvári nemzeti színház. A színház új esztendőitől, ápriltól kezdve a kolozsvári nemzeti színházban megszűnt az intendánsi igazgatás. Bölöny József, ki mint intendáns hosszú ideig vezette a színház ügyeit, visszavonult. A színházat Megyeri, a budapesti népszínház eddigi rendezője vette át mint igazgató, s megújított társasággal kezdte meg az új időszakot. Április 13-ikán a színháznak zajos esteje volt, mikor Szentgyörgyi István negyvenéves színművészeti pályáján üdvözölte a kolozsvári közönség. Szentgyörgyi a magyar tőgyökéres alakok személyesítője, legtöbb sikerét a kolozsvári színpadon érte meg. Nem is kívánt onnan megválni, noha képességét, eredetiségét mindig szerették volna maguknak nyerni a színházak. Tavaly a budapesti népszínházban vendégszerepelt, de csak azért, hogy jó híret igazolja. Kolozsvár „Pista bácsi”-ját tisztelő közönsége április 13-ikán

Vaszary János rajza.

VASZARY KOLOS HERCEGPRÍMÁS.

Bródy Sándor „Fehér könyv”-ének legújabb kötetéből.

is szeretettel halmozta el. Szentgyörgyi 1861 április 9-én lépett először színpadra Kassán. Kolozsvárra 1891-ben került Fehérvary direktorsága idején.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Magyar Tud. Akadémia április 15-iki ülésén, Pauler Gyula elnöklése mellett két rendes tag tartott székfoglaló értekezést: Czobor Béla és Concha Győző.

Czobor Béla, az egyházi régészet kutatója egy régi magyar műtárgyat, az Árpád-házi boldog Margitnak tulajdonított házi oltárkát, aranyozott ezüstpól való zománcos ereklyetartót ismertett. Ez most báró Rotschild Alfonz tulajdona, ki átengedte bemutatásra a párisi kiállítás magyar osztályának. Évek előtt Rómer Flóris futólagos megtekintés után tulajdonította IV. Béla apóca-leánya, Margit oltárkájának Czobor francia műre ismert benne, mert ilyen zománcos munkát a XIII. század közepén még nem készítettek, hanem csak a XIV. század elején. Róbert Károly idejében kerülhetett hozzánk, s a történeti nyomok szerint az ó-budai Clarissapáczák őrizték. Innen Pozsonyba került, ott 1784-ben gróf Bathányi erdélyi püspök vásárolta meg; a Bathányi-családtól 1847-ben 20,000 frankért Németországba jutott a becses Anjou-kori emlék. — Concha Győző székfoglalója következett ezután: „A rendőrség természete és állása a szabad államban” czímen. A körendet határozza meg legelőbb az értekező és kimondja, hogy a rendőrség nem fenntartója a közrendnek, a mely maga magát kell, hogy fenntartsa. A rendőrség a közrendnek csak előfeltételeit állítja elő, a közrenden kívül álló idegen erő, mely azt támogatja. Vége annak az állami, annak a társadalmi rendnek, a melyet csak a rend őri erők őrökölése és fizikai erő tart egybe. Az a felfogás, mely a politikai rendőrséget a jogrend, az alkotmány fölő helyezi, az államat a forradalom és államszínny közös alapjára: az erószakra fekteti. Ezért a rendőri hatalom határait szigorúan kell körvonalozni. Kivételt csak az állam szétdarabolására vagy anarchia létesítésére irányuló törekvések tehetnek. — Az értekezéseket nagy figyelemmel hallgatták.

A Petőfi-Társaság április 14-iki ülésén Bodnár Zsigmond egyik bölcséleti értekezését olvasta föl „Eszményeink” czímen. Azt fejtegette, hogy ideáljaink közönséghaték a hál, remény és szeretet háromságát, a melylyel fölfegyverzetten örömmel indulunk neki az élet küzdelmének. E felolvasás után Makai Emil adta elő „Genovéva” című vidám versét. Végül Prám József mutatta be „Helikoni ünnep” című pályanyertes vígjátékának első fölvonását.

MI UJSÁG?

A király Budapesten. Ő Felsője a király április 19-ikén kora reggel Budapestre érkezett s hosszabb időt tölt nálunk. A király a német trónörökös bécsi

Lincék Lajos rajza.

KOSSUTH A HALOTTAS ÁGYON.

Bródy Sándor „Fehér könyv”-ének legújabb kötetéből.

látogatása után azonnal Budapestre sietett. A német trónörökös április 18-ikán utazott el Bécsből, hol öt napot töltött a legszívesebb fogadtatás közepette. Királyunk esti 9 órakor indult Budapestre, hová az udvartartás már előbb két külön vonaton megérkezett. A felség minden hétfőn és esütőrtökön nyilvános kihallgatást ad. — Gizella főhercegnasszony április 19-én szintén Budapestre érkezett.

Szobrok. Ebben az esztendőben számos szobrot állítanak föl az ország különböző részein, s e mellett még több szobor felállítását tervezik a jövőben.

Egerben a városi közgyűlés elhatározta, hogy az egri vár hősi védőjének, Dobó Istvánnak szobrára gyűjtést indít és 2000 koronát szavazott meg e célra. — Köllő Miklósnak, a szerencsétlen végű szobrásznak, művésztársai a síremlékére gyűjtöttek. Felhívással fordult a közönséghez egy bizottság, melynek élén Zala György és Kiss György művészek állnak. Felhívásukban méltatják Köllő művészetét, melyért a székegy ifjak mozgalmát indították az elhunyt sírhelyének megjelölésére. Kiss György szobrász díjtalanul ajánkozott a síremlék megmintázására. Balázs István, Fejér János és Renner Antal szobrászok, mint Köllő tanítványai díjtalanul ajánlották fel a síremlék munkáit. Most csak az anyag beszerzése van hátra. Az adakozók számára gyűjtőleveket készíttél küld: Péterfy Tamás, Budapest (Közletelek).

Tompa Mihály szobra. Tompa Mihálynak álló ércszobrát Rozsnyón Gömörmegye új székházának felavatásakor leplezik le, az őszkor. Az ünnepélyre a kormány, a közoktatásügyi miniszterium, az Akadémia, az irodalmi társaságok, a szomszédos vármegyék és a vármegye rendezett tanácsú városai, valamint egyéb községeinek képviselői lesznek hivatalosak.

A Madách Imre szülőföldjéről. Alsó-Sztrégováról tartott a Madách-körben április 12-én előadást Lakóczy Mihály főgimnáziumi tanár, ki már régen foglalkozik Nógrádmegye történetével. Lakóczy fölemlítette, hogy ezt a helyet már emlegetik az Árpád-kori okiratok, mint a Kathy-nemzetiség birtokát. A huszita-kor beközönségével jelennek területen a Madáchok, a kik eredetileg a szomszéd Zólyomgyógyában laktak és ott a mai Garamszeg birtok. Mátyás idejében épült a régebbi kastély, melynek kőbe vésett pinczéje, vörösmárvány kandallója és több más részlete mai napig is beszélnek a régi fényről és letűnt hatalomról. A Madáchok mellett azonban a Balassak még mindig megmaradtak sztrégovai birtokosoknak. A Madách-telkek egy része hásságossá folytán a Rimayakra jutott. Alsó-Sztrégován született Rimay János is, a protestánsok kedvelt költője. Rimay János már annak a kastélynak területén született, melyet később a Madáchokkal rokon tresztoi Révayak kiépítettek, a melyben Madách Imre, a nagy költő pillantotta meg a napvilágot s a melyben nagy művét írta. A mai katolikus templom, a melynek oltárképét Madách Imre, a költő festette, eredetileg nemesi

kastély volt, a melyben a költő szülei családi boldogságuk első napjait élték. Nem érdektelen az az adat, hogy Kacziány Ödön ama festményének, melyet a művész úgy nevezett el, hogy „Az ősi kastélyban”, tulajdonképpen ez az újabb kastély a motívuma, melyben ma is minden úgy van berendezve, mint a hogyan a nagy költő idejében volt.

A szerb királyné lapja. Egy zárai lap a „Sprski Glas” híre szerint Drága szerb királyné átvette a Zágrábban megjelenő „Reven” című irodalmi folyóirat védőségét. A szerb királyné pénzzel is támogatja lapját, melynek szerkesztője Zmaj-Jovanovic dr.

HALÁLOZÁSOK.

Brozik Václav, kiváló cseh történeti festő, meghalt Párisban, 49 éves korában. Veje volt Sedi-mayernek, Munkácsy hajdani műkereskedőjének és évente több hónapon át Párisban lakott. Brozik 1852-ben született Tremonában Csehországban, melynek történetét több festménye díszítette. Leghíresebb művei „Husz János elchímistánál”, „Felolvasás a bibliából”, stb. Két évvel ezelőtt a budapesti „Nemzeti Szalon”-ban is volt kiállítva egy kisebb történeti vázlata. A művészet saját kívánságára Párisban temették el.

Elhunytak a közelebbi napokban: CSESZÁK János, volt alispán, április 8-ikán, 91 éves korában, Pusztá-Magyaródon. — PÁZMÁNY ELEK, nyug. törvényészi bíró, 67 éves korában, Budapesten. — VUKOVICS GÁBOR, Szabadka város anyakönyvi hivatalának vezetője, 38 éves korában. — BÓNICS KÁROLY, nyug. honvédszázasos, Szabadkán. — THULL LIPÓT, Újbánya város nyug. polgármestere, 75 éves korában, Újbányán. — SERACSI TIVADAR, lovag, nyug. altábornagy, 79 éves korában, Karánsebesen. — LAZÁR DOMOKOS, földbírtokos, megyebizottsági tag, 67 éves korában. Csik-Tapolcán. — FERENCZI ANDRÁS, 48-as honvéd, 72 éves korában, Kolozsvárott. — BENISCHKE LAJOS, pénzügyigazgatási segéd-titkár 37 éves korában, Máramaros-Szigeten. — KORATHAI KONSTÁN GYULA, földbírtokos, megyebizottsági tag, 59 éves korában, Fogarason. — Hortensteini WEISZ PÁL báró, nyitraimegyei kálási földbírtokos, Merában. — BARTONY SÁNDOR, a debreczeni ügyvédi kar egyik kiváló tagja, s Debreczen közéletének régebben szereplő alakja, 69 éves korában, Debreczenben. Az elhunytak sok barátján és tisztelőjén kívül dr. Ferenczy Gyula, kollegiumi akadémiai tanár és Halász Dező földhitelezési tisztviselő és író is gyászolja. — KUNCS IMRE BONAVENTURA, a Ferencz-rendiek jászberényi zárdájának tagja, 43-ik évében. — VINCEZ AMBRO, a ciszterciarend tagja, kiérdemült főgimnáziumi tanár, 58-ik évében, Budapesten. — Kézdivásárhelyi FÖLDÉS (Klinglein) BÉLA, ciszterciarendi királyi járásbírósi albró. — KALLAY LÁSZLÓ, nagybírtokos, 83 éves korában, Nagy-Várkonyon, hol orvosi műtétnek vetette magát alá. Család nélkül ember volt, 300,000 koronánál többet érő vagyonát Földes közönségnek hagyta közérdeklőre, s nagy részét közt

temették el, Földesen. — Olasz LISSZA BÉLA, állami főreáliskolai tanár, a ki ezelőtt a fővárosban a napi sajtó buzgó munkásai közé tartozott, 43 éves korában, Kecskeméten. — HUBNER FERENCZ, m. kir. felmérési felügyelő, 71-ik évében. — JÜNGLING MIHÁLY, nyug. m. kir. uradalmi ispán, földbirtokos, 75-ik évében, Málomban. — KRUCSÓVITS GUSZTÁV, nyug. államvasúti tisztviselő, 67 esztendő korában, Budapesten. — MÖSSMER ERNŐ, a Mössmer József cég főnöke, 44 éves korában, Budapesten. — ID. OLAV FERENCZ, Vác városi képviselő, 74 esztendő korában. — MÁDY JÁNOS, a budapesti takarékpénztár és országos zálogkölcsön részvénytársaság nyug. főtitkára, 56-ik évében, Kecskeméten. — SÓFALVI SCHOFF LAJOS, m. kir. pénzügyi titkár, 47-ik évében, Budapesten. — VALLAS TYVADAR, a Flóra-gyertyagyár hivatalnok, 23 éves korában, Budapesten. — SUCHÁN VENCZEL, dohánygyári főgépész, Debreczenben. — HARSÁNYI MENTHÉRT, kisváradai ügyvéd és földbirtokos, beregmezei somi birtokán. — BRÓ ZOLTÁN, a kolozsvári ref. főiskola növendéke, Bíró András ref. lelkész fia, 20 éves korában, Daróc-Bogártelkén. — HIRSCH MIHÁLY, gimnáziumi tanuló, 18 éves korában, Budapesten. — BODROGHY ELEMER, budapesti VIII. kerületi elöljárósági tisztviselő, 21 éves, Rákóc-Csabán.

Özv. galochi THEOMÉRSVÁRY KÁROLYNÉ, 88 esztendő korában, Budapesten. Férje hadbíró volt Bem táborában, az elhunyt pedig azért szerzett honleányi érdemeket, hogy ér-pelei birtokára befogadta a menekülő honvédeket. Debreczenben is ő adott szállást Duseknek, Kossuth 49-iki pénzügyminiszterének s az ő házában készítették a Debreczenben nyomott Kossuth-bankókat, valamint ott őrizték a kincstár minden aranyát-érméjét. — Özv. MARGITOVICS PÁLNÉ, szül. Szilágyi Ernesztina, Bus Vitéznek, a régibb magyar irodalom ismert munkásának özvegye, 61 éves korában, Budapesten. — Özv. WESELY SÁNDORNÉ, szül. Hets Szidónia, 70 éves korában. Az elhunytban Hidy Kálmán, fővárosi bizottsági tag és Borbély Jenő anyósukat gyászolják. — BOKA PÉTERNÉ, szül. Kovács Rozália, főreáliskolai tanár neje, 52 éves, Kecskeméten. — Özv. STÖGER MÁTYÁS, szül. Krauthof Rozina, 82 éves korában, Győrött. Baán Endre, Sopronvármegye alispánja anyósát gyászolja az elhunytban. — Tomcsányi TOMCSÁNYI LÁSZLÓNÉ, szül. Babó Ida, törvényszéki bíró neje, 28 éves, Budapesten. — PAULKOVICS OTTILIA, Kovács Albert 48-as honvédszázados özvegye, 73 éves korában, Máramaros-Szigeten. — Gróf ÜBERACKER OTTÓNÉ, csillagkeresztes hölgy csababíró birtokán. — Özv. FARKAS MIHÁLYNÉ, szül. Zilahi Éltető Krisztina, 72 éves korában, Magyar-Régenben.

Szerkesztői üzenetek.

Eger, M. K. Európa legszelebb utcaí a következők: Berlinben az „Unter den Linden” 215 láb széles, a bécsi Ringstrasse 188, a párisi Grand Boulevard 122, a budapesti Andrássy-út pedig 155 láb széles.

Tergu-Zsü (Románia). N. T. A magyar nyelv megtanulására néve ajánljuk a „Grammatica limbica maghiare” című, Crisian-Putnoky-féle nyelvtant, mely Kaffi könyvkereskedésében Nagy-Szebenben megrendelhető.

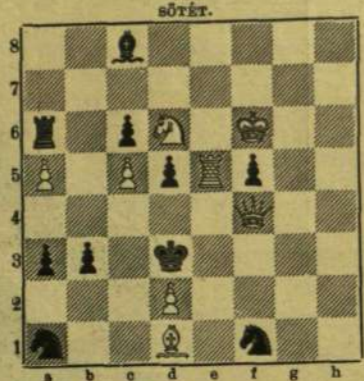
Éjjel. Sajnos, mi sem mondhattunk mást, mint az ötvös a kopott pénzre: nem arany biz ez, csak réz, kongó.

Halász legény. Válasz egy kérdésre. Az elsőben a népdalk hangja úgyesen szól meg, de csekély, értéktelen tartalommal párosulva. A második valamivel többet ér, mert a szerző saját lelkének fájó érzéseit igyekszik versbe foglalni; sikerültnek azonban ezt sem mondhatjuk.

Nem közölhetők: Az anya. Petőfi. Hú ábránd. A magyar verselés mai fejlettsége mellett, a kevésbé hívatottak, sőt még sokan a hivatalnok közül is elég jól elsajátítják a verselés külső ügyességét. Ezekben a versekben azonban még a külső forma is nagyon gyöngö. — Ha az örök esenél. Felleg gyűl... Középszerű mind a kettő, alig egy-két sikerültebb sorral. — Midőn a hajnalfény dereng. A képzeletnek szappanbuborékszerű üres játéka. Az olvasó nem érzi belőle az igazság meggyőző erejét, a szívből fakadó igaz érzés meleg közvelenséget. — Késő éjjel. Elkoptatott téma; kár örökké ismételni. — Lelki furdalás. A szerep bírálatait kér. A legenyhébb bírálat sem lehet más, minthogy ez a vers kritikán alul álló gyöngö kísérelt. — Régi dal. Elcsépelet tárgy; a külső formája ép oly értéktelen. — Mosolygva mondtad. Egy ér. Csekély önbírálat, vagy nagyon sok önszeretet kell hozzá, ha valaki az ilyen gyarló kísérletekről azt hiszi, hogy a nyilvánosság elé valók.

SAKKJÁTÉK.

2219. számú feladvány. Laws B. G.-től.

Világos indól a a harmadik lépésre matot mond.

A 2200. ss. feladvány megfejtése Pauly W.-től.

Világos.	Sötét.	Világos.	a.	Sötét.
1. Fb6-c7	1. Kc6-d5 (a)	1. ...	05-04 (c)	
2. Ba1-b1	2. Kd5-e4 (b)	2. Ba1-b1	K. t. sz.	
3. Bh1-e1	t. sz.	3. Bh1-b5	t. sz.	
4. Be1-c5 mat.		4. Bb5-e5 mat.		

Helyesen fejtették meg: Budapesten: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Csomayán: Németh Péter. — Lipótvárt: Hofbauer Antal. — Bakony-Szentlászlón: Szabó János. — A pesti sakk-kör.

KEPTALÁNY.

A „Vasárnapi Ujság” 12-ik számában közölt képtalány megfejtése: Sokan csak ravaszág után érik el céljaikat.

Felolós szerkesztő: Nagy Miklós.

Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Kaplony-utca 9.

Szenásy, Hoffmann és Társa

párisi és lyoni selyem gyári raktára

Budapest, IV. kerület, Bécsi-utca 4. szám.

Tiszta selyem, sima leírás, minden színben mtrje 90 kr. Lyoni foulard és nyomottu pongis 65 krtól fölfebb. Tiszta selyem nyomottu liberty 1.10 krtól fölfebb. Louisine, popeline-söllei egész ruhák minden színben. Louisine-chint, gaze-chin és soyeuse-chin a legújabb kivitelben bluzok és egész ruhákra. Minták vidékre kivatára pontosan küldetnek. 9041

A Ferenz József keserűviz az egyedül elismert kellemes ízű, természetesen hashajtó szer. 8915

A Szinye-Lipóczi Lithion-forrás kintőn sikerrel használtatik

Salvator kintőn sikerrel használtatik

vese-, húgyhólyag-, húgydara- és kövességbántalmak ellen, vizeleti nehézségeknél, továbbá a légző és emésztési szervek hurutos bántalmainál.

Húgyhajtó hatású!

Vasmentes! Könnyen emészthető! Csirizmentes!

Kapható ágyúnyitokereskedésekben vagy a Salvator-forrás igazgatóságánál Eperjesen. Budapesten, főraktár Edecskuty L. urnál.

Az „Ócskay brigadéros” Hecseg Ferenc nagybíró szimfóniájának teljes zenéje

1. Hej Rákóczy, Beresényi. 2. Balag Ádám sófája. 3. Magyar szerenád. 4. Csomom Palkó. 5. Erdélyi hadudtánc. 6. Rákóczy kesergő, ábránd, énekre és zongorára ép most jelent meg. Ára 3 korona. A megrendelést a kiadó Klökner Ede zeneműkiadóhivatalában Budapesten, VI. Csengery-utca 62/a. 8934

Betegtoló-kocsik, székrekedések és rokkantak részére, legjobb kivitelben a legújabb típusú kocsik mellett. Azonkívül gyármunka jótállás mellett készíttetnek: es. és kir. szabadalmazott sérvkötők, legújabb módszer szerint, műanyag, műkezel, járó és nyújtógépek, gummi-görszárnyasok, haskötők stb. Dúsan felszerelt raktárunkban a betegpoláshoz szükséges eszközökben. Egyes árjegyzékek, a kívánt eszközök megnevezése mellett, ingyen és bérmentesen küldetnek.

KELETI J. műintézete által BUDAPEST, 8931

IV., Koronaherceg-utca 17. sz.

Ha őszül a haja, használja a „Stella“-vizet (Hair Regenerator), mely nem fest de a haj eredeti színét adja vissza, Üvege 2 korona.

ZOLTÁN BÉLA gyógyszerárterében 0 es. és k. fenégre József főherceg udv. szállítója, Budapest, V., Sótator-utca, Szabadság-tér sarkán. 9043

Szépség egészségnek (Közvetlen)

ezüstmű könyvet ajánlom mind azoknak, kik szépségüket megőrizni, tisztítani, visszanyerni óhajtják, vagy valaki szépségükből megzavarodott szeretnének. Fotó, művészet, kinövés, anyagok, sebhelyek, arczszőrök stb. alapos és ártalmatlan elmulasztása, az arcznak, hajnak, kezesnek rendszeres ápolása, sőt minden képzeltet kozmetikai kérdésre felelet van a könyvben. Anyáknak, kik gyermekeik szépségére kíváncsiak, nélkülözhetetlen. Ára egy korona, mely postabélyegekben is beküldhető címre; portó külön. Dr. Jutassy József bőrgyógyász, a kozmetika szakorvos, Budapest, Váci-utca 73. Személyesen találhatók vagyok a. e. 10-12-ig és d. u. 2-4-ig. Levelekre válaszolok. 9007

Chief-Office 48, Brixton-Road, London, SW.

Gyógyszerész A. Thierry-féle 8910

valódi véralakító és tápláló

Hämatin-pastillák

legbiztosabb szer vérszegénység, sápkór és az abból származó betegségek gyógyítására. Mindenki kerülje a gomoridrogokat, illuzgató, bódító nehéz vasborokat és használja csupán csak ezeket az enyhé és könnyen assimiláló pastillákat. Minden dobozon a készítő aláírása kell, hogy legyen. Szállítását eszközöl postával bérmentve és az összegyet előre utalványozva dobozoként 4 koronáért

Apotheker A. Thierry's Balsam-Fabrik in Prograda bei Rohitsch-Sauerbrunn. Budapesti főraktárak: Török József és dr. Egger Leo gyógyszerárterai.

3 frt 65 krig, mindenkor a legújabbat fekete, fehér és színes. Henneberg-selyemből méterenként 65 krtól 14 frt 65 krig, sima, csilkos, koczás, mintázott, damasztok stb. (kb. 240 különf. minős. és kb. 2000 különféle szín és rajzolatban stb.).

Menyasszony-selyem 65 kr. 14 frt 65 krig.

Selyem-damasztok 65 . 14 . 65 .

Selyem-basztruhák, ruhaként 8 frt 65 . 42 . 75 .

Selyem-foulardok, nyomtatva 65 . 3 . 65 .

Báli-selyem 60 . 14 . 65 .

Selyem-grenadinok 80 . 7 . 65 .

méterenként postabér- és vámmentesen házhoz szállítva. Minták azonnal küldetnek. Svájczka dupla levélporto jár.

HENNEBERG G. selyemgyáros Zürichben. Ca. és kir. udvari szállító. 8533

Kurczk és **Tsa**

Photozinkografiai műintézete készíti a legjobb minőségű mindeneműnyomtatványhoz

Budapest, VIII. Szentkirályi-utca 13

MARGIT-CRÈME, mely vegyülete, sem higanyt, sem ólomot nem tartalmaz, teljesen ártalmatlan. Ezen világhírű arczkenőcs pár nap alatt elhárítja a széklet, a hajlat, a pattanás, a bőrtakít (Miteszer) és minden más bőrbaj. Kisimítja a pórusokat, redőket, himlőhelyeket és az arczot hófehérre, simává és üdvé változtatja. Ára nagy tégely 2 kor., kis tégely 1 kor., Margit hölgypor 1 kor. 20 fill., Margit szappan 70 fill., Margit fogpép (Zahnpaste) 1 kor., Margit arczvíz 1 kor. Hamisítványok bíróság üldözöttek. — Postán utánvételleg vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő: **FÖLDES KELEMEN** gyógyszer. Arad.

Budapesti főraktár: Török József féle gyógyszer. Király-u. 12. és Andrássy-út 29. Kapható minden gyógyszerárterben.

Óvakodjunk utárlatától. Csodás gyors hatás. Legjobb szereplő-szer.

A már 45 év óta dícséretreméltólag ismert, s a 71.012. sz. Bm. leirat követelményeinek teljesen megfelelő 9067

VUKOVÁRI arcztisztító kenőcs VUKOVÁRI bőrszépítő szappan

Egy nagy tégely ára 1 kor., 60 fill., kisebb 1 kor., szappan 1 kor. Utánzásoktól óvakodjunk! Csak Krajesovics által Vukováron készített kenőcs valódi. Minden tégelyen Krajesovics, a készítő arczképe látható.

Főraktár: Török József gyógyszerárter Budapest, Király-u. 12. és Andrássy-út 29.

Szépség és egészség.

Kinek van szeplője? pattanás vagy bármilyen arczán, az használja a teljesen ártalmatlan Rozsnyay-féle világhírű **Serail-arczenőcsöt,** mely az arczbort rövid időn fehérré, tisztává és üdvé teszi. Egy tég. ára 1.40 kor. Egy kis tégely ára 70 fill. Serail-szappan egy ár. 60 fill. Serail-hölgypor egy doboz 1.40 kor. Kintőn és valódi Eperzsappan egy ár. 80 fill.

Idegesség, vérszegénység és az abból származó bajok ellen legbiztosabban hat **Rozsnyay Vasaschinabóra,** mely saját természeténél fogva minden édes borral készíthető, hatásában minden hasonló készítményt felülmúl. Egy üvege ára 2 kor. 40 fill., 6 üvege franco külföldre 12 kor. 12 fill. 8992

A t. cs. közönség szives figyelmébe ajánljuk, hogy mindezen készítményeink törvényesen bejegyzett védjeggyel vannak ellátva, mely az aradi szabadságharcot ábrázolja.

Kapható **ROZSNYAY MÁTYÁS** győgyárterében Arad, Szabadság-tér. Budapesten: Török József és dr. Egger Leo „Nádor” gyógyszerárterében, valamint minden magyarországi gyógyszerárterben.

A budapesti asztalos ipartestület védnöksége alatt álló és a kereskedelmi miniszterium által államilag segélyezett

BUTOR csarnok és hitelszövetkezet

mint az Országos központi hitelszövetkezet tagja, ajánlja tagjainak budapesti asztalosmestereknek legjobb kivitelben készített,

József-körut 28. szám alatti dúsán felszerelt raktárában elhelyezett butorait. A vevőkönzéség itt szükségletét közvetlen a készítőnél jutányos áron szerelheti be. Tervezetek és lakberendezések gyorsan és pontosan eszközölhetnek. 9089

BUDAPESTI GYÁRAK ÉS CZÉGEK

DAVID KÁROLY ÉS FIA doboz-papíráru és szab. fémkapocsgyára

Budapest, I., Mészáros-utca 38. Telefon 91—48.

Gyárt nagybani elárúsításra következő új cikkeket

A legismertebb családi dobozokat és díszborítékokat (levélpapírokkal és borítékokkal), névjegykártyákat, gyászlapokat, gyászlevélpapírt, gyásznyelvényeket. Saját gyárműnyű fémárkokkal ellátott rajztömböket, székényesipke és torlapapírokat, továbbá papírtányérokat, plakátosképeket és különféle összehajtható dobozokat

1901. évi január hó 1-től állandó kiállítás a fenti cikkekből a városligeti iparcsarnokban megtekinthető. 8846

ELSŐ MAGYAR ÜVEGGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

KÉPES ÁR JEGYZÉK INGVEN ÉS BÉRMENTVE.

30 év óta fenálló raktárunk mással össze nem tévesztendő. 9038

LOHR MÁRIA ezelőtt **KRONFUSZ** csipke, vegyészeti tisztító- és műfestő-intézete megnagyobbított eröművi szőnyegpoló és szőrméru megővő-intézettel. — Megbízások átvételnek: VIII., Baross-utca 85. sz. saját házában lévő gyárházban és a következő főközpontokban: IX., Calvin-tér 9. V., Harminezad-utca 3. VI., Teréz-kürt 39. VI., Andrássy-út 16. Telefon 57—08. VIII., József-kürt 2. szám. Telefon 57—08.

MAUTHNER FÉLE MAGVAK zacskóin rajt áll a MAUTHNER-NÉV. A melyen nincs rajt az

nem MAUTHNERTŐL való és ha mint olyant ajánlják, tessék visszautasítani.

Jobb és megbízhatóbb magvakat még kívánni sem lehet, mint a minők 27 év óta kaphatók

MAUTHNER ÖDÖN cs. és kir. udvari szállító magkereskedésében. Budapest, VII., Rottenbiller-utca 33. sz. és VI., Andrássy-út 23. sz.

A 226 oldalra terjedő főárjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik meg.

Foulard-selyem 65 kr.-tól

Nyúlászor puha kalapok

FÖLDVÁRY IMRE

férfi divat és felhőnemű rak-tárban. 9023

Budapest, IV., Korona-herceg-utca 11. és VIII., Kerepesi-út 9. sz.

Angol cylinderek, divatos kemény és puha kalapok, jó szabású férfi-ingek, nyakken-dők, keztyűk dús választékban.

Jod-forrás HALL FÜRDŐHELY.

Felső-Anztriában.

A kontinens legerősebb Jod-forrása görvélly és azon általános és különleges kör ellen, a melynél a jód fontos gyógyhatányt képez. Kétféle fürdőberendezések (Fürdő-és ivókúra, begöngyölések, belégzések, massage, vill. fény és fürdő-fürdők). Igen kedvező klimatikus viszonyok. Vasutállomás, Utirány Linz a D. Steyr-on v. Wels-en át.

Idény május 15-től szeptember 30-ig. 9051

(Fürdők május 1-től—15-ig is szolgáltatnak.) Kimerítő prospectusok többféle nyelven a fürdő-gondnokságtól Bad Hall-ban kéréndők.

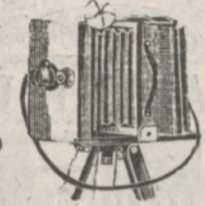
Wachtl és Társa

Budapest, IV., Régi posta-u. 4.

Fényképészeti cikkek raktára 8810

Fotografische Manufactur.

Uj árjegyzék ingyen és bérmentve.

KWIZDA FERENCZ JÁNOS

8 arany, 19 ezüstre. 30 dísz- és elismerő-okmány.

Os. és kir. mosóvíz lovaknak.

Kwizda-féle Restitutions-fluid

1 üveg ára 2 kor. 80 fill. Közel 40 év óta udvari istállóban, valamint nagyobb katonai és polgári istállóban használatban van, erősítő és nagyobb erőmegerősítő után, továbbá főzandósok, zándósok és inak merevségénél stb. képezi a lovakat kiváló teljesítenyekre az idomításnál. Valódi csak fönti védjeggyel kapható az Osztrák-Magyar-Monarchia minden gyógyszer-tárban és drogeriájában. 8808

Főraktár Török József gyógyszer. Budapest, Király-u. 12.

SERRAVALLO 8984
CHINA-BORA VASSAL
kifőző helyreállító szer gyengéik, vérszegénység és lábbadozók számára. Ajánlja és használja orvosi kitanúságoktól. 1000-nél több orvosi elismeréssel.
Kitűnő íz.
Külföldi több arany és ezüst éremmel.
Árak: 1/2 literes üveg K 2.40, 1 literes üveg K 4.40.
Kapható minden gyógyszer-tárban.
Serravallo J. gyógyszer. Triestben

Császárfürdő
BUDAPESTEN 8918
téli és nyári gyógyhely.
Elsőrangú. E kénesvízű gyógy-fürdő, páratlan gőzfürdővel és legmodernebb iszapfürdőkkel, pompás ásványvíz uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel. Prospectus ingyen bérmentve.

MATTONI ERZSÉBET SÓSFÜRDŐJE
BUDAPESTEN (BUDÁN)
Idény kezdete április 15-én.
Kiváló gyógyhatással bír női bajokban és altesti bántalmakban.
Rendelő orvos:
Dr. POLGÁR EMIL.
Egészséges fekvés, jutányos lakások, jó vendéglő.
Közvetlen villamos vasuti összeköttetés a fővárossal.

CHOCOLAT SUCHARD
schmeckt am feinsten

MATTONI-FÉLE GIESSHÜBLER
legfrissebb égványos SAVANYU-KÚT

KOLLERICH PÁL ÉS FIAI
cs. és kir. udv. szállítók, első magyar sodronyszövet-, fonat- és szitaáru-gyára
Budapest, IV. ker., Ferencz József-rakpart 21.

Ajánl egyszerű és többször csavart gépsodronyfonatokat és acél tüskés-sodronyt háztelkek, kertek, erdők, vadaskertek, tyukudvarok, gazdasági telepek, szőlők, stb. bekerítésére.

Képes árjegyzékek és költségelőirányzatok ingyen és bérmentve küldetnek.

Nélkülönhetetlen és felülmulhatatlan, hatásában csalhatatlan.
Világzikk, kivitel minden országba.
CHIEF-OFFICE 48. BRIXTON-ROAD, LONDON S. W.
A legmegbízhatóbb, legjobb ez az egész világon híres és legkeresettebb háziszser a gyógyszerész:

Thierry A. Balzsam-a
főülmulhatatlan mindenféle mell-, tüdő-, máj-, gyomor- és valamennyi belső betegségek ellen. Külsőleg a legsikeresebb 8907

Sebgyógyítószér.
Csupán az összes kultúrállamokban bejegyzett zöld apácza védjeggyel és kapszula-zárral, a melybe a csőg van bepréslve. Egyszerű és ódi, kimutatható évi gyártás 6 millió palack. — 12 kicsiny és 6 dupla-palack postán, franco külföldre 4 kor. — Egy próba-palack prospectussal és a világ valamennyi államában létező raktárak jegyzékével: 1 kor. 20 fill. Szétküldés csupán az összegnek előleges utalványozása-ellenében.

Thierry A. Centifolia-kenőcse
(csodakenőcs elnevezéssel), melynek húzó-ereje és gyógyhatása utólráhatetlen! Főlölegessé teszi legtöbb esetben az operációkat. Ezzel a kenőccsel egy 14 esztendőös gyógyíthatatlannak tartott csontszu, sőt újabbán egy 22 esztendőös súlyos rákszerű betegség gyógyított meg. Gyulladásos és minden egyéb sebeknél, mint kitűnő antiszeptikus szer, enyhítőleg és hűsítőleg hat és csakhamar teljes gyógyulást hoz létre. — Egy puhító és oszlato hatása is van és megszabadít mindenféle, bármily mélyre hatoló idegen testektől. — Egy tégely franco 1 kor. 80 fill. az összegnek előre való beklüldése ellenében. Nagyobb megrendeléseknél olcsóbb. Kimutatható évenkénti gyártás 100,000 tégely. Egy egész levélár a világ rendelkezésre és megtekintésre azon eredeti bizonylatokkal, melyeket a két szerről a világ minden részéből beklüldtek. — Utánzatoktól óvakodni és figyelemmel tessék lenni a minden tégelyre beégetett czégre: Apotheke zum Schützengeld des A. Thierry. A hol raktár nincsen, minden rábeszélés ellenére is tessék visszautasítani a hamisított és hasonló értékűnek ajánlott készítményeket és tessék azt megrendelni egyenesen az egyedüli gyáros:

Thierry A. gyógyszerésznél, Pregrada Rohitscher-Sauerbrunn mellett.
(Az osztrák cs. és kir. államhivatalnokok szövetségének szállítója.) (Contractor of the War-Office and the Admiralty London.) Kapható Budapesten: Török József és dr. Egger Leo gyógyszer-tárban.

Legjobb és leghirvesebb pipere hölgyor: a
La VELOUTINE
Különleges Rizapor
BISMUTTAL VEGYITVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ.
PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

AJÁNDÉKUL
kiválóan alkalmasak a
fotografáló készülékek,
Laterna maglikák, Sciopticconok,
mivel szórakoztató és tanulmányos időtöltést nyújtanak. Bő választékban kaphatók 8965

Veszprémi Samu utóda
PEJTSIK KAROLY
fényképező-örökek szakálatában,
Budapest, IV., Károly-u. 1.
Január hó 1-től főszel. IV. Város-
ház-utca 1. sz. Standard-palota
Kosztli Lajos-utca sarok.
Arjegyzék kívánatra ingyen.

Objektívek, kamarák.
Kodakok, albumok, kartonok.

Parád gyógyfürdő
Vastimsó fürdőkkel és hidegvizgyógyintézetekkel, égványos-kénes savanyvíz és természetes arzen vastartalmu forrásokkal. Lakások újonnan épült 20 első szobával kibővítettek, a vendégek élményeséről Verszeghy István jó hírű konyhája gondoskodik. Az évad május 15-től szept. végéig tart. Az előévad május 15-től június 20-ig, főévad június 21-től aug. 20-ig, utóévad aug. 21-től szept. végéig tart. — Az elő- és utóévadban a lakások 30%-al olcsóbbak. Ingyen prospectussal és minden felvilágosítással készségesen szolgál.
A fürdőigazgatóság.

VASÁRNAPI UJSÁG

17. SZÁM. 1901. BUDAPEST, ÁPRILIS 28. 48. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkronikával) együtt egész évre 24 korona, félévre 12 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 16 korona, félévre 8 * A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkronikával) egész évre 10 korona, félévre 5 * Külföldi előfizetőknek a postaiilag meghatározott viteldi is csatolandó.

KORÁNYI FRIGYES.

ERDEMEKBEK GAZDAG férfiút ünnepel e napokban a budapesti egyetem orvosi kara s vele együtt a tanítványok nagy serege, valamint ezer meg ezer hálás betege. Most van ugyanis ötven esztendeje, hogy Korányi Frigyes, kinek neve a magyar orvosi tudományok és egészségügyi intézményeinknek rohamos fejlődésével a legszorosabb kapcsolatban van, s a kit az orvosi tudomány előbbrevitele érdekében teljesített fáradhatlan munkálkodása révén a külföld is jól ismer, — orvos- és sebész-doktori oklevélét megkapta.

Korányi Frigyes 1828 december 20-án született Nagy-Kállóban, Szabolcsmegyében. Orvosi tanulmányait a pesti egyetemen kezdette meg, s azokban már meglehetősen előre is haladott, a mikor a szabadságharc kitörésekor ő is szolgálatába állott a nagy nemzeti ügynek. Eleinte mint alorvos működött a szabolesi önkéntesek zászlóaljában, majd a pesti orvostudományi és a nyiregyházi tábortörzsházban, végül pedig mint helyettes főorvos a száznegyedik honvédszászlóaljnál tett szolgálatot. A szabadságharc lezajlása után folytatta féléves kadett tanulmányait s már ekkor annyira kitűnt tanulmányai között, hogy jóval oklevélnek elnyerése előtt Balassa tanár tiszteletbeli segédjévé választotta. 1851 március havában orvosdoktorrá, május havában pedig sebész-doktorrá avattatván, nem sokára Bécsbe ment, a hol a híres Schuh sebész-tanár mellett mint műtő növendék működött. A következő évben hazájába visszatérve, szülőhelyén telepedett le s itt tizenkét éven át folytatott kiterjedt orvosi gyakorlatot s egy ideig mint a szabolesmegyei inségház, majd mint az ottani egyesületi kórház főorvosa szerzett érde-

meket. 1861-ben Szabolcsmegye főorvosává választották. Ismereteinek bővítése céljából e közben időnként a külföldet is fölkereste, másrészt pedig szorgalmasan dolgozott tudományos orvosi kérdéseken, így az idegkórban magántanára lett, nevét a szakkörök már jól ismerték. Pesten eleinte mint a typhus-osztály, majd mint a Rókus-kórház idegkórteni osztályának rendelő orvosa, 1866-ban pedig mint a ludoviceumi katonai kholera-osztály főorvosa működött.

KORÁNYI TANÁR DOLGOZÓSZOBÁJÁBAN.

Még ugyanezen évben a sebészek számára rendelt tanfolyam belgyógyászati tanárává nevezték ki, a sebészeti tanfolyam megszüntetése után pedig az újonnan alapított második belgyógyászati tanszéket töltötték be vele. Pestre költözésével s különösen rendes tanárrá kinevezetésével természetesen nagyon változott Korányi működési köre is. Az embertársai szenvedéseim mindenkor segíteni kész orvosnak most ideje jó részét a tanításnak kellett szentelni. A sikeres tanítás feltételei azonban abban az időben még nem voltak meg; hiányzott a tanításra és tanulásra szükséges

kellő számú beteg-anyag, de hiányzottak a taneszközök is. Korányi buzgósa folytán egyre többen keresték föl a klinikát, melyben eleinte a betegek száma évente csak 210 körül volt, míg ma már ezrenként keresnek ott gyógyulást. De másrészt taneszközök dolgában is klinikája ma már úgy van felszerelve, hogy e tekintetben bármelyik hasonló külföldi intézettel bátran kiállhatja a versenyt.

Mint tanár alaposan kidolgozott, a gondolkozást fejlesztő és az érdeklődést folyton ébren tartó előadásokra, melyeket szónoki hévvel és ékesszólással szokott tartani, fekteti a fősúlyt; másrészt pedig hosszú tanári pályája alatt folyton arra törekedett, hogy tanítványai közül az orvosi tudomány művelésére munkatársakat nyerjen. Nem kevesebben, mint 118-an vannak már eddig is, kik buzditása és vezetése mellett dolgozva, nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy ma már a külföld előtt is számottevő tényezők vagyunk az orvostudomány haladásának előmozdításában és hogy képesek voltunk egy oly munka megteremtésére, a melyen a nagy magyar «Belgyógyászati» amely mint a modern magyar orvosi iskola első ösz-

sesítő munkája nem régiben készült el Korányi és két régebbi tanítványa: Kéty és Bókay tanárok gondos szerkesztése mellett. Hasábokat kellene bőltölni, ha Korányi irodalmi munkásságáról is akarnánk szólni, dolgozatainak csak czimeit is közölni. Nagyon messzire vezetne az is, ha közegészségi és orvos társadalmi kérdésekben teljesített indítványozó, vezető és szervező működését méltányolni akarnók. Elég, ha felemlítjük, hogy tagja, majd másodelnöke és elnöke volt az országos egészségügyi tanácsnak és a budapesti királyi orvos-egyesületnek, mint a mely két testület